

Udskriftsdato: 25. december 2025

VEJ nr 9607 af 29/06/2017 (Gældende)

Vejledning om offentlige myndigheders udveksling af personoplysninger som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet, herunder særligt rocker- og bandekriminalitet

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin., j.nr. 2015-790-0036

Vejledning om offentlige myndigheders udveksling af personoplysninger som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet, herunder særligt rocker- og bandekriminalitet

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Regler om udveksling af personoplysninger mv.

2.1. Indledning

2.2. Persondataloven

2.2.1. Overordnet om persondataloven

2.2.1.1. Hvornår gælder persondataloven for offentlige myndigheder?

2.2.1.2. Hvad regulerer persondataloven?

2.2.2. Persondatalovens behandlingsregler

2.2.2.1. Generelle regler om behandling af personoplysninger

2.2.2.2. Hvornår må personoplysninger udveksles?

2.2.2.3. Samkøring af oplysninger

2.2.2.4. Intern anvendelse af indsamlede oplysninger

2.2.2.5. Oplysningspligt

2.2.2.6. Indsigtsret

2.3. Retshåndhævelsespersondataloven

2.3.1. Hvornår gælder retshåndhævelsespersondataloven?

2.3.2. Hvad regulerer retshåndhævelsespersondataloven?

2.3.3. Retshåndhævelsespersondatalovens behandlingsregler

2.3.3.1. Generelle regler om behandling af personoplysninger

2.3.3.2. Hvornår må personoplysninger udveksles?

2.3.3.3. Oplysningspligt

2.3.3.4. Indsigtsret

2.4. Forvaltningsloven og offentlighedsloven

2.5. Sammenfatning

3. Oversigt over relevante myndigheders opgaver, beføjelser, centrale regler mv.

3.1. Indledning

3.2. Politiet

3.3. Kriminalforsorgen

3.4. Skatte- og afgiftsmyndighederne

3.5. Kommunernes og Udbetaling Danmarks administration af sociale ydelser

3.6. Arbejdsløshedskasserne og Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

3.7. Kommunernes folkeregistrering (i CPR)

3.8. Kommunernes administration af plan- og byggelovgivningen mv.

4. Udveksling af personoplysninger som led i den koordinerede myndighedsindsats

4.1. Indledning

4.2. Videregivelse af oplysninger fra politiet til andre myndigheder

4.3. Videregivelse af oplysninger til politiet

4.4. Videregivelse mellem andre myndigheder end politiet

1. Indledning

Som led i bekæmpelsen af rockerkriminalitet udsendte Justitsministeriet i 2002 en plan for en intensiveret indsats mod den kriminalitet og de ordensmæssige problemer mv., der udspringer af rockermiljøet.

I forlængelse heraf nedsatte justitsministeren i 2003 efter drøftelser med Kommunernes Landsforening en tværgående arbejdsgruppe, der bl.a. fik til opgave at udarbejde udkast til en vejledning om adgangen til at udveksle personoplysninger som led i den koordinerede myndighedsindsats over for rockernes kriminalitet.

Justitsministeriet udsendte på baggrund af arbejdsgruppens oplæg den 12. november 2003 ”Vejledning om offentlige myndigheders udveksling af personoplysninger som led i den koordinerede myndighedsindsats over for rockeres kriminalitet”.

Det retlige grundlag, som vejledningen fra 2003 er baseret på, er siden blevet ændret, og der har været ændringer i de relevante myndigheders opgaver, ligesom den koordinerede myndighedsindsats bl.a. er blevet udvidet til at omfatte organiseret og alvorlig kriminalitet.

Den 12. november 2014 blev der nedsat et udvalg om indsatsen over for rockerborge, som bl.a. skulle kortlægge de praktiske problemer med rockerborge og beskrive de relevante gældende regler i forhold til myndighedsindsatsen over for rockerborge. På baggrund heraf skulle udvalget komme med forslag til, hvordan indsatsen over for rockerborge kan styrkes.

Udvalget skulle endvidere udarbejde udkast til en revideret vejledning om offentlige myndigheders udveksling af personoplysninger som led i den koordinerede myndighedsindsats over for rocker- og bandekriminalitet.

Udvalget afgav sin betænkning i oktober 2016 bl.a. indeholdende et lovudkast om forbud mod anvendelse af bestemte ejendomme som samlingssted for en gruppe og et udkast til en revideret vejledning. I udkastet til den reviderede vejledning er ovennævnte ændringer i det retlige grundlag og udvidelsen af den koordinerede myndighedsindsats indarbejdet. Desuden er der indarbejdet nye elementer vedrørende udveksling af oplysninger i forbindelse med myndighedsindsatsen mod rockerborge mv.

Nærværende vejledning bygger på udvalgets udkast til en revideret vejledning.

Vejledningen vedrører offentlige myndigheders udveksling af personoplysninger som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet, herunder særligt rocker- og bandekriminalitet.

I vejledningen redegøres navnlig for de generelle regler i lov om behandling af personoplysninger og lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger, som har betydning for myndighedernes adgang til at udveksle personoplysninger på dette område (pkt. 2). Vejledningen indeholder endvidere en oversigt over de involverede myndigheders opgaver og beføjelser på området, samt hvilke relevante oplysninger de pågældende myndigheder normalt vil være i besiddelse af og har behov for (pkt. 3). Desuden illustreres de generelle videregivelsesreglers anvendelse på ovennævnte områder med nogle relevante praktiske eksempler (pkt. 4).

2. Regler om udveksling af personoplysninger mv.

2.1. Indledning

Offentlige myndigheders udveksling af personoplysninger er hovedsageligt reguleret af lov om behandling af personoplysninger (persondataloven).

Persondataloven gennemfører bl.a. et EF-direktiv fra 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger – det såkaldte databeskyttelsesdirektiv.

I april 2016 blev der vedtaget en generel EU-forordning om databeskyttelse, som vil afløse databeskyttelsesdirektivet fra 1995 og store dele af persondataloven, når den finder anvendelse fra den 25. maj 2018.

Det bemærkes, at forordningen ikke vurderes at medføre væsentlige ændringer i forhold til de regler i persondataloven, der er beskrevet i nærværende vejledning.

Herudover skal det bemærkes, at persondataloven (og den generelle databeskyttelsesforordning) ikke gælder for behandling af oplysninger, som foretages af bl.a. politiet, anklagemyndigheden og kriminalforsorgen, når disse myndigheder behandler oplysninger til rets-håndhævelsesformål, dvs. med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner.

Sådanne behandlinger af oplysninger er i stedet hovedsageligt reguleret af lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger (retshåndhævelsespersondataloven).

Retshåndhævelsespersondataloven gennemfører et EU-direktiv fra 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger på retshåndhævelsesområdet – det såkaldte retshåndhævelsesdirektiv.

Ud over persondataloven og retshåndhævelsespersondataloven er der bl.a. regler i forvaltningsloven, som skal iagttages i forbindelse med, at offentlige forvaltningsmyndigheder udveksler personoplysninger.

For eksempel indeholder forvaltningsloven bl.a. regler om adgangen til at indhente følsomme personoplysninger i ansøgningssager og om myndigheders pligt til at videregive oplysninger til andre myndigheder.

Herudover indeholder forvaltningsloven regler om partshøring og partsaktindsigt. Endvidere er der i offentlighedsloven generelle regler om aktindsigt for enhver. Disse regler spiller også en rolle, når myndigheder udveksler oplysninger som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet.

2.2. Persondataloven

2.2.1. Overordnet om persondataloven

2.2.1.1. Hvornår gælder persondataloven for offentlige myndigheder?

Persondataloven gælder for offentlige myndigheders behandling af personoplysninger, hvis behandlingen helt eller delvis sker elektronisk. Endvidere gælder loven ved ikke-elektronisk (manuel) behandling af personoplysninger, hvis personoplysningerne er eller vil blive indeholdt i et register. Herudover gælder lovens centrale bestemmelser, hvis der er tale om udveksling af personoplysninger mellem forskellige forvaltningsmyndigheder. Dog gælder persondataloven ikke, hvis regler i anden lovgivning går forud for reglerne i persondataloven. Endvidere gælder loven som nævnt ovenfor under pkt. 2.1 ikke for behandling af oplysninger, som foretages af bl.a. politiet, anklagemyndigheden og kriminalforsorgen til retshåndhævelsesformål, dvs. med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner.

Behandling af personoplysninger

For at persondataloven skal finde anvendelse, skal der således først og fremmest være tale om behandling af personoplysninger.

Ved ”personoplysninger” forstås enhver form for information, der kan henføres til en bestemt fysisk person. Det omfatter således eksempelvis ikke oplysninger om foreninger.

Behandling af personoplysninger omfatter bl.a. udveksling af personoplysninger mellem myndigheder som omhandlet i denne vejledning. Udveksling af oplysninger forstås som videregivelse af oplysninger fra en myndighed til en anden myndighed og dertilhørende indsamling og registrering af oplysningerne for den modtagende myndighed.

Hel eller delvis elektronisk behandling af personoplysninger

Persondataloven gælder, hvis behandlingen sker helt eller delvis elektronisk. Det er således f.eks. tilstrækkeligt, at en oplysning sendes på e-mail eller udskrives fra en computer. Det betyder, at persondataloven stort set altid finder anvendelse på myndighedernes behandling af personoplysninger.

Manuel behandling af personoplysninger

Persondataloven finder også anvendelse på rent manuelle behandlinger af personoplysninger, hvis oplysningerne er eller vil blive indeholdt i et register. Det kan f.eks. være, hvis personoplysninger er systematiseret i et ringbind, og formålet er at finde frem til personer.

Endvidere gælder de centrale bestemmelser i persondataloven (bl.a. § 5, stk. 1-3, og §§ 6-8) for videregivelse af oplysninger mellem forvaltningsmyndigheder, selv om der helt undtagelsesvis ikke måtte være tale om helt eller delvis elektronisk behandling eller manuel behandling af oplysninger, som er eller vil blive indeholdt i et register. Det følger af persondatalovens § 1, stk. 3. Persondatalovens centrale bestemmelser vil således altid gælde for videregivelse af oplysninger mellem forvaltningsmyndigheder.

Regler i andre love kan gå forud for reglerne i persondataloven

Regler i andre love går forud for reglerne i persondataloven, hvis de giver den registrerede en bedre retsstilling, jf. persondatalovens § 2, stk. 1, eller almindelige fortolkningsprincipper medfører, at regler i andre love skal iagttages forud for persondataloven. Sidstnævnte vil eksempelvis være tilfældet, hvor den samme behandling af personoplysninger er omfattet af såvel en mere specifik regel i anden lovgivning som persondatalovens generelle regler.

Som eksempler på regler, som går forud for reglerne i persondataloven, kan nævnes retsplejelovens § 115, den sociale retssikkerhedslovs § 11 a og Udbetaling Danmark-lovens §§ 9-12.

Persondataloven vil som regel gælde, når myndigheder udveksler personoplysninger

Det ovenfor anførte betyder, at persondataloven som altovervejende hovedregel vil finde anvendelse på offentlige myndigheders behandling, herunder udveksling, af personoplysninger, medmindre regler i andre love går forud herfor, eller medmindre der er tale om behandling af oplysninger, som foretages af bl.a. politiet, anklagemyndigheden og kriminalforsorgen til retshåndhævelsesformål.

2.2.1.2. Hvad regulerer persondataloven?

Persondatalovens behandlingsregler

Persondatalovens §§ 5-8 og § 11 indeholder generelle regler om behandling – herunder bl.a. offentlige myndigheders udveksling – af personoplysninger. Disse regler opstiller nogle generelle krav for behandling af personoplysninger og betingelser for, hvornår personoplysninger må behandles. Det bemærkes, at det i vidt omfang beror på et konkret skøn, om videregivelse og indsamling af personoplysninger kan ske i det enkelte tilfælde. Der henvises nærmere til pkt. 2.2.2.1-2.2.2.2 nedenfor.

Den registreredes rettigheder

Endvidere indeholder persondatalovens §§ 28-34 regler om oplysningspligt over for den registrerede ved indsamling af oplysninger og regler om ret til indsigt for den registrerede i oplysninger om sig selv, som behandles af dataansvarlige myndigheder. Hvis der er tale om manuel udveksling af personoplysninger mellem myndigheder, f.eks. ved forsendelse med et almindeligt brev, og de pågældende oplysninger i øvrigt alene behandles manuelt af myndighederne og ikke er eller vil blive indeholdt i et register, gælder bestemmelserne i §§ 28-34 imidlertid ikke. Der henvises nærmere til pkt. 2.2.2.5 og 2.2.2.6 nedenfor.

2.2.2. Persondatalovens behandlingsregler

2.2.2.1. Generelle regler om behandling af personoplysninger

I persondatalovens § 5 fastsættes en række grundlæggende principper for den dataansvarliges behandling af personoplysninger.

Krav om god databehandlingsskik

Efter bestemmelsen gælder der et generelt krav om, at behandling af personoplysninger – herunder videregivelse og indsamling af oplysninger – skal være rimelig og lovlig ("god databehandlingsskik").

Krav om klare og saglige formål samt kun forenelig viderebehandling

Den myndighed, som modtager oplysninger fra en anden myndighed, skal have et klart og sagligt formål med indsamlingen, og oplysningerne må ikke senere bruges til andre formål, der er uforenelige hermed.

Krav om proportionalitet og god datakvalitet

Endvidere må myndighederne ikke behandle, herunder indsamle og videregive, flere oplysninger, end formålet hermed tilsiger, og myndighederne skal sikre sig, at oplysningerne ikke er urigtige eller vildledende.

2.2.2.2. Hvornår må personoplysninger udveksles?

Overordnet om persondatalovens behandlingsbetingelser

Persondatalovens §§ 6-8 indeholder generelle regler om, hvornår en myndighed må behandle – herunder udveksle – personoplysninger. Lovens § 11, stk. 1, regulerer, hvornår en myndighed må behandle oplysninger om personnummer.

Herudover skal de ovenfor under pkt. 2.2.2.1 nævnte grundlæggende principper i persondatalovens § 5 altid iagttages.

Hvilke regler i persondatalovens §§ 6-8, myndighederne skal følge i det enkelte tilfælde, afhænger af oplysningernes karakter og formålet med udvekslingen.

Det er den myndighed, der vil videregive oplysninger, som skal vurdere, om betingelserne for videregivelse er opfyldt i det konkrete tilfælde. Den myndighed, der indsamler oplysninger, skal vurdere, om betingelserne for indsamlingen er opfyldt.

Persondatalovens behandlingsbetingelser regulerer alene, hvornår en myndighed er berettiget til at behandle, herunder videregive, de pågældende oplysninger. Spørgsmålet om, hvorvidt myndigheden er forpligtet til at videregive oplysningerne til en anden myndighed, er reguleret i forvaltningslovens § 31 (se herom pkt. 2.4 nedenfor).

Almindelige ikke-følsomme oplysninger

Persondatalovens § 6 regulerer udveksling af ikke-følsomme oplysninger – det vil sige alle andre oplysninger end oplysninger om personnummer, der er reguleret af § 11, og følsomme oplysninger omfattet af §§ 7 og 8.

Som eksempler på personoplysninger, der i almindelighed ikke er følsomme kan nævnes identifikationsoplysninger, almindelige adresseoplysninger og oplysninger om opholdssted samt almindelige oplysninger om en persons økonomiske forhold.

Det bemærkes dog, at oplysninger, der i almindelighed ikke er følsomme, efter omstændighederne eller i sammenhæng med andre oplysninger kan udgøre oplysninger, der er følsomme. For eksempel vil en oplysning om, at en person har eller har haft bopæl på et psykiatrisk hospital udgøre en oplysning om helbredsmæssige forhold omfattet af persondatalovens § 7. Er det oplysninger om bopæl i et fængsel vil det udgøre oplysninger om strafbare forhold omfattet af lovens § 8.

Betingelser for behandling af almindelige ikke-følsomme oplysninger

Efter persondatalovens § 6 kan ikke-følsomme oplysninger bl.a. udveksles, hvis det er nødvendigt for at overholde en retlig forpligtelse for myndigheden – f.eks. en lovbestemt oplysnings-, underretnings- eller indberetningspligt – eller hvis det er nødvendigt som led i myndighedsudøvelse.

Det beror på de konkrete omstændigheder, om en videregivelse og indsamling af ikke-følsomme personoplysninger må anses for at være nødvendig, men ved vurderingen heraf er der overladt et skøn til den pågældende myndighed, og der må anses for at være vide muligheder for at videregive og indsamle oplysninger i forbindelse med den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet.

En myndighed vil eksempelvis kunne videregive oplysninger, som den er kommet i besiddelse af, til en anden myndighed, hvis oplysningerne må anses for at have betydning for den anden myndigheds udøvelse af sin myndighed.

To typer af følsomme oplysninger

Videregivelse af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold (følsomme personoplysninger) er reguleret i persondatalovens §§ 7 og 8, som sonderer mellem to typer af følsomme oplysninger: For det første oplysninger, som efter databeskyttelsesdirektivet skal anses som følsomme (lovens § 7). For det andet nogle yderligere oplysninger, som i øvrigt skal anses som følsomme (lovens § 8).

Følsomme oplysninger efter databeskyttelsesdirektivet

De oplysninger, der efter databeskyttelsesdirektivet skal anses som følsomme, er oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold samt helbredsmæssige og seksuelle forhold, jf. persondatalovens § 7, stk. 1.

Det vil i de færreste tilfælde være relevant at udveksle sådanne oplysninger som led i den koordinerede myndighedsindsats. Dog kan det f.eks. være relevant at videregive sådanne oplysninger i forbindelse med udveksling af oplysninger om personer med tilknytning til radikaliserede eller ekstremistiske miljøer.

Andre følsomme oplysninger

De øvrige oplysninger, som efter persondatalovens § 8 skal anses som følsomme, er oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end dem, der er nævnt i § 7, stk. 1. Som oplysninger om "andre rent private forhold" anses bl.a. oplysninger om andre foreningsmæssige tilhørsforhold end fagforeningsmæssige, separationsansøgning og -bevilling, skilsmissebegæring, visse særlige familiemæssige forhold, herunder familiestridigheder, opdragelsesmåde og adoption, samt selvmord og selvmordsforsøg.

Betingelser for behandling af oplysninger, der er følsomme efter databeskyttelsesdirektivet, og andre følsomme oplysninger

Efter persondataloven kan følsomme oplysninger omfattet af § 7 eller § 8 bl.a. udveksles, hvis det er nødvendigt for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. Denne betingelse er f.eks. opfyldt, hvis udveksling af en oplysning er nødvendig for, at det kan afgøres, om den berørte person har et berettiget krav mod det offentlige, eller om myndigheden har et krav (eksempelvis et tilbagebetalingskrav) mod den pågældende person.

Udveksling kan også ske, hvis det er nødvendigt af hensyn til en offentlig myndigheds varetagelse af opgaver på det strafferetlige område. Omfattet er bl.a. politiets og anklagemyndighedens straffesagsbehandling samt kriminalforsorgens sager om fuldbyrdelse af straffedomme. Dette gælder også for andre myndigheder, som administrerer lovgivning, hvor overtrædelse af reglerne er strafsanktioneret, f.eks. SKATs undersøgelse af en konkret mistanke om skatteunddragelse.

Yderligere behandlingsmuligheder for andre følsomme oplysninger

Følsomme oplysninger omfattet af persondatalovens § 8, eksempelvis oplysninger om strafbare forhold, kan herudover bl.a. udveksles mellem offentlige myndigheder, hvis det er nødvendigt for, at en myndighed kan udføre sine opgaver, eller er påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe. Bestemmelsen gælder, uanset om udvekslingen er nødvendig af hensyn til den myndighed, som videregiver oplysningerne, eller af hensyn til den myndighed, som modtager oplysningerne.

Særlige regler i persondataloven om sociale myndigheders videregivelse af følsomme oplysninger

Særligt for de sociale myndigheder gælder, at følsomme oplysninger omfattet af persondatalovens § 7, stk. 1, eller § 8 kun må videregives, hvis den berørte person enten har givet udtrykkeligt samtykke hertil, hvis videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundes hemmeligholdelse, eller hvis videregivelse er et nødvendigt led i myndighedens sagsbehandling eller er nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre sine tilsyns- eller kontrolopgaver, jf. § 8, stk. 3.

Det bemærkes i den forbindelse, at den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet, herunder den systematiske, politimæssige indsats, generelt må kunne betragtes som varetagelse af en meget tungtvejende offentlig interesse. Det vil således i almindelighed klart overstige hensynet til de interesser, der begrundes hemmeligholdelse, når videregivelsen af oplysninger er nødvendig for indsatsen over for organiseret og alvorlig kriminalitet.

Det vil sige, at også de sociale myndigheder normalt vil kunne videregive andre følsomme oplysninger, f.eks. oplysninger om straffbare forhold, omfattet af persondatalovens § 8, stk. 1, til andre myndigheder, når det er nødvendigt for denne indsats. Følsomme oplysninger omfattet af § 7, stk. 1, kan videregives under de samme betingelser.

Særlige regler i anden lovgivning, der fraviger persondatalovens § 8, stk. 3

Herudover indeholder den sociale retssikkerhedslov og Udbetaling Danmark-loven særlige regler om de sociale myndigheders udveksling af personoplysninger i kontroløjemed, som går forud for reglerne i persondataloven, og som bl.a. fraviger persondatalovens § 8, stk. 3. Relevante regler i den sociale retssikkerhedslov og Udbetaling Danmark-loven er nærmere omtalt nedenfor under pkt. 3.5.

Endvidere er der i lov om arbejdsløshedsforsikring fastsat tilsvarende regler om videregivelse af oplysninger i kontroløjemed til a-kasserne. Se nærmere herom nedenfor under pkt. 3.6.

2.2.2.3. Samkøring af oplysninger

I visse tilfælde kan udveksling af personoplysninger mellem forskellige offentlige myndigheder tage karakter af samkøring.

Hvad er samkøring?

Samkøring er en fælles betegnelse for forskellige tekniske løsninger, som vedrører sammenkobling af oplysninger, der kommer fra forskellige registersystemer. Der kan bl.a. være tale om maskinelle overførsler, hvorved et register tilføres oplysninger fra et andet register, så det modtagne register udvides med disse oplysninger, eller maskinelle sammenstillinger af oplysninger fra forskellige registre, hvorved der dannes et nyt uddataprodukt, eksempelvis et nyt register.

Persondatalovens almindelige krav til samkøring af personoplysninger

Samkøring af oplysninger fra forskellige myndigheder er en behandlingsform, der indebærer udveksling af oplysninger, og som skal overholde persondatalovens ovennævnte behandlingsprincipper og behandlingsbetingelser. Persondatalovens regler om oplysningspligt skal endvidere iagttages ved den omfattede indsamling (se herom nedenfor under pkt. 2.2.2.5).

Krav om særskilt lovhjemmel ved samkøring i kontroløjemed

Samkøring af personoplysninger i kontroløjemed kræver særskilt lovhjemmel.

Samkøring i kontroløjemed kan bl.a. ske løbende og præventivt eller efterfølgende. Løbende og præventiv samkøring kan f.eks. ske med henblik på at sikre det korrekte oplysningsgrundlag til brug for en administrativ afgørelse, mens efterfølgende samkøring kan ske for generelt at kontrollere eksempelvis rigtigheden af afgivne oplysninger fra borgerne eller afsløre ulovlige boligforhold eller uberettiget modtagelse af sociale ydelser. Som eksempler på lovhjemler til samkøring i kontroløjemed kan nævnes § 11 a, stk. 2, i den sociale retssikkerhedslov og § 12 i Udbetaling Danmark-loven.

Samkøring i efterforskningsøjemed

Samkøring af oplysninger mellem politiet og en anden myndighed til brug for politiets efterforskning kan ikke betragtes som samkøring i kontroløjemed, hvorfor dette ikke kræver særskilt lovhjemmel. Det er således tilstrækkeligt, hvis de almindelige betingelser i persondataloven er opfyldt.

2.2.2.4. Intern anvendelse af indsamlede oplysninger

Intern anvendelse af indsamlede oplysninger inden for den samme myndighed er i langt de fleste tilfælde omfattet af persondataloven og skal derfor ske under iagttagelse af lovens grundlæggende behandlingsprincipper og behandlingsbetingelser, jf. ovenfor under pkt. 2.2.2.1 og 2.2.2.2. Udveksling af oplysninger mellem forskellige dele af samme myndighed forudsætter således, at betingelserne i persondataloven er opfyldt, og kan eksempelvis i en kommune ikke ske alene med henvisning til det forhold, at en kommune betragtes som én samlet myndighed (den kommunale enhedsforvaltning).

2.2.2.5. Oplysningspligt

Oplysningspligt ved indsamling af personoplysninger

Efter persondataloven har de berørte personer som udgangspunkt krav på at blive underrettet, hvis der udveksles oplysninger om dem mellem myndigheder. Forpligtelsen påhviler den myndighed, der modtager og indsamler oplysningerne. Reglerne herom findes i persondatalovens § 29. Reglerne om oplysningspligt er nærmere beskrevet under pkt. 2 i vejledning nr. 126 af 10. juli 2000 om registreredes rettigheder efter reglerne i kapitel 8-10 i lov om behandling af personoplysninger (rettighedsvejledningen).

Gælder ikke for udelukkende manuel videregivelse

Det bemærkes, at oplysningspligten i persondatalovens § 29 som anført ovenfor under pkt. 2.2.1.1 ikke gælder, hvis der er tale om manuel udveksling af personoplysninger mellem myndigheder, f.eks. ved

forsendelse med et almindeligt brev, og de pågældende oplysninger i øvrigt alene behandles manuelt af myndighederne og ikke er eller vil blive indeholdt i et register.

Konkrete grunde til at gøre undtagelse fra oplysningspligten

I andre tilfælde kan myndighederne ifølge persondatalovens § 30 undlade at underrette den registrerede, hvis dennes interesse i at få kendskab til indsamlingen af oplysningerne efter en konkret afvejning bør vige for afgørende hensyn til private eller offentlige interesser. Underretning kan således bl.a. undlades, hvis afgørende hensyn til forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager eller til udførelsen af en myndigheds kontrol-, tilsyns- eller reguleringsopgaver begrundet det. Det er en betingelse for at undlade underretning, at der er nærliggende fare for, at underretningen vil skade det offentliges interesser væsentligt. Der vil således ofte kunne gøres undtagelse fra oplysningspligten i forbindelse med udveksling af oplysninger som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet. Det må eksempelvis antages at være tilfældet for de fleste oplysninger om rockere og bandemedlemmer, som samtidig anvendes af politiet som led i politiets monitorering af rocker- og bandemiljøet. Det gælder i særdeleshed, hvis det på baggrund af oplysningerne kan sluttes, at den pågældende monitoreres af politiet.

Oplysningspligten vil imidlertid indtræde på et senere tidspunkt, når eller hvis hensynene for at gøre undtagelse ikke længere gør sig gældende.

Der henvises om undtagelserne til oplysningspligten nærmere til rettighedsvejledningens pkt. 2.3.

Inddragelse af den myndighed, som har afgivet oplysningerne

Er oplysningerne modtaget fra en anden myndighed som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet, er det som regel relevant at høre denne myndighed, før der foretages underretning. Dette med henblik på afklaring af, om der efter myndighedens opfattelse skal gøres undtagelse fra oplysningspligten af de ovennævnte grunde. Hvis oplysningerne er modtaget fra politiet som led i den koordinerede myndighedsindsats, bør politiet altid inddrages, før der foretages underretning.

Oplysninger om bipersoner

Såkaldte bipersoner – det vil sige personer, der ikke er den egentlige genstand for en videregivelse af personoplysninger, men som alene optræder i tilknytning til oplysninger om den registrerede, f.eks. pårørende til den registrerede – har som udgangspunkt samme rettigheder som hovedpersoner. I det omfang, der sker behandling af oplysninger om bipersoner, vil der således skulle tages stilling til spørgsmålet om oplysningspligt i forhold til disse personer. Det gælder dog ikke personer med kun en meget perifer tilknytning, såsom oplysninger om navn på egen læge og tidligere sagsbehandlere mv. Der henvises om bipersoner nærmere til rettighedsvejledningens pkt. 1.5 og 2.3.3.

Hvem har pligt til at underrette og hvornår?

Hvis der konkret er pligt til at underrette den berørte person om en videregivelse, skal underretningen gives af den myndighed, der indsamler oplysningen, når oplysningen bliver registreret hos den pågælden-

de myndighed. Er oplysningen indsamlet til brug for videregivelse, skal underretningen gives senest, når videregivelsen finder sted.

Hvis myndigheden allerede på selve registreringstidspunktet ved, at der i løbet af ganske kort tid herefter skal rettes henvendelse til den registrerede, f.eks. fordi den dataansvarlige skal forelægge sagens dokumenter for den registrerede, eller der skal foretages andre sagsbehandlingsskridt, vil oplysningspligten som altovervejende hovedregel kunne opfyldes samtidig med denne senere henvendelse. I øvrigt vil oplysningspligten i almindelighed skulle opfyldes inden for 10 dage efter registreringen.

2.2.2.6. Indsigtsret

Indsigtsret efter anmodning

Efter persondataloven har de personer, som en myndighed behandler oplysninger om, efter anmodning krav på at få indsigt i (ved kopi af) oplysninger om sig selv. De nærmere regler herom findes i §§ 31-34. Reglerne om indsigtsret er nærmere beskrevet under pkt. 3 i vejledning nr. 126 af 10. juli 2000 om registreredes rettigheder efter reglerne i kapitel 8-10 i lov om behandling af personoplysninger (rettighedsvejledningen).

Konkrete grunde til at gøre undtagelse fra indsigtsretten

Endvidere kan der i medfør af persondatalovens § 32, jf. § 30, konkret gøres undtagelse fra indsigtsretten på baggrund af de samme hensyn, som er nævnt ovenfor under pkt. 2.2.2.5 om undtagelser fra oplysningspligten.

Derudover kan indsigtsretten begrænses i samme omfang, som det vil være muligt at undtage sager og dokumenter fra aktindsigt efter offentlighedsloven i medfør af denne lovs §§ 19-29 og 35. Der henvises om undtagelserne til indsigtsretten nærmere til rettighedsvejledningens pkt. 3.6.

Inddragelse af den myndighed, som oplysningerne er modtaget fra

Er oplysninger om en person, som anmoder om indsigt, modtaget fra en anden myndighed som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet, er det som regel relevant at høre denne myndighed forud for afgørelsen af indsigsspørgsmålet. Dette med henblik på afklaring af, om der efter myndighedens opfattelse skal gøres undtagelse fra indsigtsretten af de ovennævnte grunde. Hvis oplysningerne er modtaget fra politiet som led i den koordinerede myndighedsindsats, bør politiet altid høres forud for afgørelsen.

2.3. Retshåndhævelsespersondataloven

2.3.1. Hvornår gælder retshåndhævelsespersondataloven?

Retshåndhævelsespersondataloven gælder for bl.a. politiets, anklagemyndighedens og kriminalforsorgens behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner – såkaldte retshåndhævelsesformål.

Loven gælder kun, hvis behandlingen af oplysningerne helt eller delvis foretages ved hjælp af automatisk databehandling, eller hvis behandlingen ikke er automatisk (manuel), og oplysningerne er eller vil blive indeholdt i et register.

Dog gælder lovens regler ikke i de tilfælde, hvor der er regler i anden lovgivning, som går forud herfor, og de giver den registrerede en bedre retsstilling.

Begrebet 'personoplysninger' svarer til det enslydende begreb i persondataloven, ligesom begrebet 'automatisk' databehandling i retshåndhævelsespersondataloven svarer til begrebet 'elektronisk' databehandling i persondataloven, jf. nærmere herom under pkt. 2.2.1.1 ovenfor.

2.3.2. Hvad regulerer retshåndhævelsespersondataloven?

Retshåndhævelsespersondatalovens kapitel 3 indeholder generelle regler om behandling af personoplysninger, der foretages for politiet, anklagemyndigheden og kriminalforsorgen mv. til retshåndhævelsesformål.

Endvidere indeholder retshåndhævelsespersondatalovens kapitel 4 og 5 regler om oplysningspligt og indsigtret.

2.3.3. Retshåndhævelsespersondatalovens behandlingsregler

2.3.3.1. Generelle regler om behandling af personoplysninger

Retshåndhævelsespersondatalovens § 4 indeholder de grundlæggende principper for behandling af personoplysninger. Principperne svarer til principperne i persondatalovens § 5, jf. herom ovenfor under pkt. 2.2.2.1.

2.3.3.2. Hvornår må personoplysninger udveksles?

Overordnet om retshåndhævelsespersondatalovens behandlingsbetingelser

I retshåndhævelsespersondatalovens §§ 9-10 er der generelle regler om, hvornår politiet, anklagemyndigheden og kriminalforsorgen mv. må behandle – herunder udveksle – personoplysninger i forbindelse med retshåndhævelse.

De grundlæggende principper i retshåndhævelsespersondatalovens § 4 skal herudover altid iagttages.

Retshåndhævelsespersondatalovens sontring mellem ikke-følsomme og følsomme personoplysninger

Retshåndhævelsespersondatalovens § 9 regulerer behandling af de kategorier af personoplysninger, der efter denne lov og det bagvedliggende retshåndhævelsesdirektiv betragtes som ikke-følsomme, mens lovens § 10 regulerer behandling af de kategorier af personoplysninger, der betragtes som følsomme.

Ikke-følsomme oplysninger

Retshåndhævelsespersondatalovens § 9 regulerer udveksling af alle kategorier af personoplysninger, der ikke er omfattet lovens § 10 om særlige kategorier af personoplysninger.

Betingelser for behandling af ikke-følsomme oplysninger

Efter retshåndhævelsespersondatalovens § 9 kan (ikke-følsomme) personoplysninger udveksles, når det er nødvendigt f.eks. for at efterforske, forebygge og fuldbyrde strafbare handlinger.

Det beror på de konkrete omstændigheder, om en videregivelse og indsamling af ikke-følsomme personoplysninger må anses for at være nødvendig, men ved vurderingen heraf er der overladt et skøn til den pågældende myndighed, og der må anses for at være vide muligheder for at indsamle og videregive oplysninger i forbindelse med den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet.

Særlige kategorier af oplysninger (følsomme oplysninger) efter retshåndhævelsespersondataloven

De oplysninger, der efter retshåndhævelsespersondatalovens § 10, stk. 1, er følsomme, er oplysninger om race eller etnisk oprindelse, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssigt tilhørsforhold, genetiske data, biometriske data til entydig identifikation af en fysisk person samt helbredsmæssige og seksuelle forhold eller seksuel orientering.

Bortset fra biometriske data svarer kategorierne i lovens § 10 til de oplysningskategorier, der er nævnt i persondatalovens § 7, stk. 1.

Efter retshåndhævelsespersondatalovens § 10, stk. 2, kan følsomme oplysninger behandles, herunder udveksles, med henblik på retshåndhævelse, hvis det er strengt nødvendigt.

Betingelserne er dermed skærpet i forhold til betingelsen for de ikke-følsomme oplysninger i lovens § 9.

I praksis udgør den skærpede nødvendighedsbetingelse formentlig ikke nogen væsentlig forskel i forhold til nødvendighedsbetingelsen i persondatalovens § 7, stk. 6.

Retshåndhævelsespersondataloven indeholder ikke på samme måde som persondatalovens § 8 særlige regler om strafbare forhold, væsentlig sociale problemer og andre rent private forhold. Sådanne oplysninger skal behandles efter de almindelige (lempeligere) betingelser i retshåndhævelsespersondatalovens § 9.

2.3.3.3. Oplysningspligt

Retshåndhævelsespersondatalovens §§ 13-14 indeholder regler om oplysningspligt over for den registrerede.

Efter lovens § 13, stk. 1, kan bl.a. politiet, anklagemyndigheden og kriminalforsorgen – til forskel for oplysningspligten efter persondataloven, jf. pkt. 2.2.2.5 ovenfor – stille oplysninger til rådighed for den

registrerede, f.eks. på myndighedernes hjemmeside. Der er således som udgangspunkt ikke ved indsamling af oplysninger en pligt til konkret at underrette den registrerede om behandlingen af oplysningerne.

Når det er nødvendigt for, at den registrerede kan varetage sine interesser, skal myndighederne dog i medfør af retshåndhævelsespersondatalovens § 13, stk. 2, konkret underrette den registrerede om behandlingen af oplysninger.

Vurderingen af om underretning er nødvendigt skal ske under hensyntagen til de specifikke omstændigheder, hvorunder oplysningerne behandles, med henblik på at sikre den registrerede en rimelig behandling af oplysningerne.

Det bemærkes, at oplysningspligten efter retshåndhævelsespersondatalovens § 13, stk. 1 og 2, som følge af retshåndhævelsespersondatalovens § 18, stk. 3, ikke gælder for politiets og anklagemyndighedens behandling af personoplysninger i straffesager. Underretning vil i stedet skulle ske i medfør af retsplejelovens regler om f.eks. underretning af den sigtede om sigtelsen, jf. lovens § 752, underretning om indgreb i meddelelshemmeligheden, jf. lovens § 788, og underretning om ransagning, jf. lovens § 798.

Herudover kan myndighederne ifølge retshåndhævelsespersondatalovens § 14 undlade at underrette den registrerede, hvis dennes interesse i at få kendskab til oplysningerne finde at burde vige for bl.a. at undgå at skade forebyggelsen, afsløringen, efterforskningen eller retsforfølgningen af strafbare handlinger eller fuldbyrdelse af strafferetlige sanktioner.

Underretning kan således bl.a. undlades for at undgå at skade en konkret efterforskning. Det er en betingelse for at undlade underretning, at der er fare for skaden, hvis underretning sker, f.eks. hvis underretning vil medføre, at formålet med efterforskningen forspildes. Der vil således ofte kunne gøres undtagelse fra oplysningspligten i forbindelse med udveksling af oplysninger som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet. Det må eksempelvis antages at være tilfældet for de fleste oplysninger om rockere og bandemedlemmer, som samtidig anvendes af politiet som led i politiets monitoring af rocker- og bandemiljøet. Det gælder i særdeleshed, hvis det på baggrund af oplysningerne kan sluttes, at den pågældende monitoreres af politiet.

Oplysningspligten vil imidlertid indtræde på et senere tidspunkt, når eller hvis hensynene for at gøre undtagelse ikke længere gør sig gældende.

2.3.3.4. Indsigtsret

Efter retshåndhævelsespersondatalovens § 15 har den registrerede som udgangspunkt krav på indsigt i oplysninger om sig selv. Det gælder dog ikke politiets og anklagemyndighedens straffesager, hvor spørgsmålet om indsigt i stedet reguleres af retsplejelovens regler aktindsigt.

Endvidere er indsigtsretten generelt begrænset eller undtaget i politiets kriminalregister, Politiets Efterforskningsstøtte Database og politiets automatiske nummerpladegenkendelsessystem. Undtagelserne følger af § 13 i bekendtgørelse om politiets anvendelse af automatisk nummerpladegenkendelse (ANPG), kapitel 3 i bekendtgørelse om behandling af personoplysninger i Det Centrale Kriminalregister (Kriminalregisteret) og § 13 i bekendtgørelse om behandling af personoplysninger i Politiets Efterforskningsstøtte Database (PED).

I de tilfælde, hvor indsichtsretten ikke generelt er undtaget, kan der efter retshåndhævelsespersondatalovens § 16 konkret være mulighed for at begrænse adgangen til indsigt på baggrund af de samme hensyn, som er nævnt ovenfor under pkt. 2.3.3.3 om undtagelser fra oplysningspligten.

Er oplysninger om en person, som anmoder om indsigt, modtaget fra en anden myndighed som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet, er det som regel relevant at høre denne myndighed forud for afgørelsen af indsigtsspørgsmålet. Dette med henblik på afklaring af, om der efter myndighedens opfattelse skal gøres undtagelse fra indsichtsretten af de ovennævnte grunde. Hvis oplysningerne er modtaget fra politiet som led i den koordinerede myndighedsindsats, bør politiet altid høres forud for afgørelsen.

2.4. Forvaltningsloven og offentlighedsloven

Indhentning af følsomme personoplysninger i ansøgningssager

I sager, der rejses ved ansøgning, må oplysninger om ansøgerens rent private forhold som udgangspunkt ikke indhentes fra andre dele af forvaltningen eller en anden forvaltningsmyndighed, jf. forvaltningslovens § 29, stk. 1.

Bestemmelsen omfatter kun ansøgningssager, hvori der skal træffes afgørelse. Derimod er sager, der rejses af en myndighed, f.eks. som led i tilsynet på området, ikke omfattet. Betegnelsen ”rent private forhold” skal forstås som de oplysningstyper, der er omfattet af persondatalovens §§ 7 og 8, jf. herom pkt. 2.2.2.2 ovenfor.

Forbuddet mod at indhente oplysninger om ansøgerens rent private forhold gælder ikke, hvis ansøgeren har givet samtykke hertil, hvis andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, eller hvis særlige hensyn til ansøgeren eller tredjemand klart overstiger ansøgerens interesse i, at oplysningen ikke indhentes, jf. forvaltningslovens § 29, stk. 2.

Pligt til at videregive

Hvis en forvaltningsmyndighed er berettiget til at videregive en oplysning til en anden forvaltningsmyndighed, er den også forpligtet til at videregive oplysningen, hvis den anden forvaltningsmyndighed anmoder om det, og oplysningen er af betydning for den rekvirerende myndigheds varetagelse af sine opgaver, jf. forvaltningslovens § 31, stk. 1.

Om en myndighed er berettiget til at videregive personoplysninger skal afgøres efter reglerne i persondataloven, jf. herom pkt. 2.2.2.1-2.2.2.2 ovenfor, medmindre spørgsmålet om berettigelsen er reguleret af regler, der går forud for reglerne i persondataloven.

Pligten til at videregive gælder dog ifølge forvaltningslovens § 31, stk. 2, ikke, hvis videregivelsen påfører myndigheden et merarbejde, der væsentligt overstiger den interesse, som den rekvirerende myndighed har i at få oplysningerne.

Partshøring og aktindsigt

Ved udveksling af oplysninger mellem myndigheder bør man være opmærksom på, at indsamling af oplysninger til en sag, hvori der skal træffes afgørelse, kan forpligte den indsamlede myndighed til at foretage partshøring efter forvaltningslovens § 19, ligesom oplysningerne vil kunne blive omfattet af partens adgang til aktindsigt efter lovens kapitel 4.

Oplysninger, der tilgår en myndighed, kan endvidere blive omfattet af en aktindsigtsanmodning efter offentlighedslovens regler, herunder retten til egenaccess i lovens § 8.

Konkrete grunde til at gøre undtagelse fra partshøring og aktindsigt

Det bør i forbindelse med partshøring eller aktindsigtsanmodninger altid overvejes nøje, om oplysninger bør undtages herfra.

Oplysninger kan undtages fra partsaktindsigt og partshøring, i det omfang partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetægelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til bl.a. forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser, straffuldbyrdelse og lignende samt beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig eller disciplinær forfølgning eller gennemførelse af offentlig kontrolvirksomhed, jf. forvaltningslovens § 15 b, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 19, stk. 2, nr. 4. Det samme gælder ved anmodninger om egenaccess efter offentlighedsloven, jf. offentlighedslovens § 8, jf. § 33, nr. 1 og 2.

Når der ikke er tale om egenaccess, kan retten til aktindsigt i oplysninger efter offentlighedsloven begrænses, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til bl.a. forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser, straffuldbyrdelse og lignende og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig eller disciplinær forfølgning eller gennemførelse af offentlig kontrol, jf. offentlighedslovens § 33, nr. 1 og 2.

Der vil ofte være grundlag for efter de ovennævnte regler at undtage oplysninger, der er udvekslet som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet, fra aktindsigt eller partshøring.

Inddragelse af den myndighed, som oplysningerne er modtaget fra

Er oplysningerne modtaget fra en anden myndighed som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet, er det som regel relevant at høre denne myndighed, før der tages stilling til, om der skal foretages partshøring, eller om oplysningerne skal udleveres i anledning af en anmodning om aktindsigt. Dette med henblik på afklaring af, om der efter myndighedens opfattelse skal gøres undtagelse herfra af de ovennævnte grunde. Hvis oplysningerne er modtaget fra politiet som led i den koordinerede myndighedsindsats, bør politiet altid høres forud for afgørelsen.

2.5. Sammenfatning

Vide muligheder for at videregive personoplysninger til en anden myndighed

Reglerne i persondataloven og retshåndhævelsespersondataloven indebærer samlet set, at forvaltningsmyndigheder i praksis har vide muligheder for at videregive personoplysninger som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet.

Det gælder også for videregivelse af relevante følsomme oplysninger, herunder særligt oplysninger om strafbare forhold.

Videregivelse af oplysninger om eksempelvis strafbare forhold og om tilknytning til et kriminelt miljø kan således bl.a. ske, når det efter en konkret vurdering skønnes at være nødvendigt for varetagelsen af en forvaltningsmyndigheds opgaver inden for den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet.

F.eks. kan en oplysning om, at en person har tilknytning til en rockergruppe eller bandegruppering, videregives til politiet til brug for politiets monitoring og efterforskning af rocker- og bandemiljøet. Det samme gælder oplysninger om eksempelvis rockeres og bandemedlemmers boligforhold og økonomiske forhold, herunder oplysninger om privatforbrug og modtagelse af sociale ydelser.

Politiet vil endvidere kunne videregive oplysninger om reelle bopæls- og samlivsforhold eller oplysninger om økonomiske forhold til de sociale myndigheder i kommunerne til brug for kontrol af berettigelsen til modtagelse af sociale ydelser.

Oplysningspligt, indsigtsret, ret til partshøring og ret til aktindsigt

Pligter for den modtagende og indsamlede myndighed til at underrette den registrerede om indsamlingen, pligt til partshøring og adgang til indsigt og aktindsigt vil ofte kunne begrænses eller helt undtages, når der er tale om oplysninger, der er modtaget som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet. Er oplysningerne modtaget fra en anden myndighed, er det som regel relevant at høre denne myndighed forud for eventuel underretning, indsigt, partshøring eller aktindsigt. Hvis oplysninger modtages fra politiet som led i den koordinerede myndighedsindsats, bør politiet altid høres forinden.

3. Oversigt over relevante myndigheders opgaver, beføjelser, centrale regler mv.

3.1. Indledning

I dette afsnit beskrives de relevante opgaver for forvaltningsmyndigheder, som ofte vil være inddraget i det praktiske myndighedssamarbejde om bekæmpelse af de omhandlede kriminalitetsområder. Beskrivelsen vedrører hovedsagligt de oplysninger, som forvaltningsmyndighederne har behov for, herunder fra andre myndigheder, til brug for den koordinerede myndighedsindsats og udførelsen af deres opgaver på området, samt de oplysninger, som de enkelte myndigheder typisk vil være i besiddelse af, og som kan være relevante for andre myndigheder i forbindelse med den koordinerede myndighedsindsats. Endvidere beskrives centrale regler, der særskilt regulerer de pågældende myndigheders udveksling af oplysninger.

3.2. Politiet

Politiets monitoring af rocker- og bandemiljøet

Rocker- og bandemiljøet har på grund af den kriminalitet og de ordensmæssige problemer, der udspringer heraf, i flere år været undergivet en omfattende systematisk, politimæssig overvågning (monitoring).

I hver af landets 12 politikredse er der etableret efterretnings- og analyseenheder (EAE'er), som bl.a. foretager indsamling og analyse af oplysninger vedrørende organiseret og alvorlig kriminalitet i de enkelte politikredse.

Politiets Efterforskningsstøtte Database (PED)

Politikredsens EAE'er og Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenters (NEC's) behandling af oplysningerne sker ved hjælp af en særlig IT-struktur, Politiets Efterforskningsstøtte Database (PED).

Som led i monitoringen foretages der registrering og opdatering i PED af alle oplysninger af relevans for politiets indsats på de kriminalitetsområder, som er undergivet systematisk, politimæssig monitoring. NEC forestår på nationalt niveau den systematiske indsamling, bearbejdning og analyse af oplysningerne og udarbejder konkrete efterforskningsoplæg i samarbejde med de berørte politikredse. NEC supplerer oplysningerne i PED fra politikredsene med oplysninger, der indhentes og modtages fra andre tilgængelige kilder, herunder "åbne kilder", andre offentlige myndigheder og internationale samarbejdspartnere m.fl.

NEC's øvrige opgaver

NEC varetager herudover koordineringen af den politimæssige indsats på rocker- og bandeområdet på tværs af politikredsene og i forhold til nationale myndigheder og internationale samarbejdspartnere, herunder udenlandske politimyndigheder.

I forbindelse med større og mere komplicerede sager tilbyder NEC endvidere visse former for specialiseret efterforskningsmæssig bistand til politikredsene.

Politiets oplysninger om personer i de kriminelle miljøer

NEC og politikredsens EAE'er er som følge af den intensiverede indsats over for de omhandlede kriminalitetsområder i besiddelse af et omfattende materiale om navnlig de centrale personer i de kriminelle miljøer, herunder om de pågældendes personlige forhold. Oplysningerne vedrører således bl.a. de pågældende personers tilknytning til og status i miljøerne, deres opholdssteder, eventuelle rejseaktiviteter, brug af transportmidler (navnlig biler og motorcykler) og økonomiske forhold, herunder privatforbrug.

Politiets adgang til at udveksle oplysninger

Politiets adgang til at udveksle oplysninger med andre forvaltningsmyndigheder er reguleret af de almindelige regler i persondataloven og retshåndhævelsespersondataloven, som er omtalt under pkt. 2.2.2 og 2.3.3 ovenfor, og – for så vidt angår oplysninger i PED – bekendtgørelse nr. 921 af 2. juli 2010 om behandling af personoplysninger i Politiets Efterforskningsstøtte Database (PED), der er udstedt i medfør af

persondatalovens § 32, stk. 5, og § 72. Bekendtgørelsen er en nærmere udmøntning af persondatalovens og retshåndhævelsespersondatalovens regler i forhold til behandling af personoplysninger i PED.

Efter PED-bekendtgørelsens § 16 gælder der som udgangspunkt et forbud mod videregivelse af oplysninger fra PED, der kan henføres til bestemte personer, uanset om oplysningerne betragtes som følsomme eller ej. Efter § 17 kan Rigspolitiet imidlertid bl.a. videregive oplysninger til en anden offentlig myndighed fra PED, hvis 1) videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningerne angår, eller 2) videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en myndigheds virksomhed eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe.

Herudover indeholder retsplejelovens § 115 særlige bestemmelser om videregivelse af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold – det vil sige følsomme personoplysninger omfattet af persondatalovens §§ 7 og 8 – som led i det kriminalitetsforebyggende samarbejde (SSP-samarbejdet), samarbejdet mellem politiet, de sociale myndigheder og social- og behandlingspsykiatrien (PSP-samarbejdet) og samarbejdet mellem kriminalforsorgen, de sociale myndigheder og politiet (KSP-samarbejdet). Bestemmelsen gælder forud for behandlingsbetingelserne i persondatalovens §§ 7-8 og retshåndhævelsespersondatalovens § 10, som er omtalt ovenfor under pkt. 2.2.2.2 og 2.3.3.2.

Efter retsplejelovens § 115 kan der mellem de involverede myndigheder som led i disse samarbejder udveksles følsomme personoplysninger, når det er nødvendigt for en konkret indsats, herunder som led i drøftelser mellem myndighederne om, hvorvidt der er behov for en konkret indsats over for en bestemt person. Reglerne er nærmere beskrevet i vejledning nr. 163 af 17. august 1990 (om det kriminalitetsforebyggende samarbejde), vejledning nr. 60 af 10. juli 2009 (om PSP-samarbejdet) og vejledning nr. 90 af 17. november 2011 (om KSP-samarbejdet).

3.3. Kriminalforsorgen

Kriminalforsorgens opgave

Kriminalforsorgens opgave er at fuldbyrde de straffe, som domstolene har fastsat. Det gælder såvel ubetingede frihedsstraffe som andre straffe, herunder betingede domme og domme med vilkår om samfundstjeneste. Desuden administrerer kriminalforsorgen varetægtsfængsling mv.

Kriminalforsorgen skal fuldbyrde idømte straffe med den nødvendige kontrol og sikkerhed, men skal samtidig støtte og motivere dømte til at leve en kriminalitetsfri tilværelse.

Håndtering af indsatte med tilknytning til rocker- eller bandegrupperinger mv.

Kriminalforsorgen håndterer indsatte med tilknytning til rocker- eller bandegrupperinger mv. i forbindelse med både varetægtsfængsling og afsoning af frihedsstraf, og der opstår i den forbindelse situationer, hvor kriminalforsorgen har behov for oplysninger om den indsatte fra andre myndigheder, herunder navnlig politiet.

I forhold til såvel fuldbyrdelse af en idømt fængselsstraf som varetægtsfængsling har kriminalforsorgen således i almindelighed behov for at tilvejebringe oplysninger om en indsats eventuelle tilknytning til en rocker- eller bandegruppering mv.

Dette skyldes, at der i begge tilfælde gælder en række særlige regler, som indsatte med den nævnte tilknytning er underlagt. Dette drejer sig bl.a. om regler om placering, besøg, udgang og prøveløsladelse.

Hertil kommer, at løbende opdatering fra politiet om konfliktsituationen i rocker- og bandemiljøet er afgørende for, at kriminalforsorgen kan håndtere indsatte med tilknytning til miljøet på en – for såvel ansatte som indsatte – sikkerhedsmæssig forsvarlig måde.

Ud over oplysninger om en indsats tilknytning til en rocker- eller bandegruppering kan der være behov for oplysninger om en indsats status i grupperingen, herunder om verserende interne og eksterne konflikter og oplysninger om den indsatte eventuelt ledende eller koordinerende rolle i den relevante gruppering.

Som et eksempel på en mere formaliseret udveksling af oplysninger mellem politiet og kriminalforsorgen kan nævnes, at kriminalforsorgen foretager en høring af politiet inden indsatte med tilknytning til en rocker- eller bandegruppering meddeles tilladelse til udgang og prøveløsladelse.

3.4. Skatte- og afgiftsmyndighederne

SKATs kompetence

SKATs kompetence omfatter bl.a. skatteansættelse, opkrævning, kontrol og besvarelse af forespørgsler, herunder bindende svar vedrørende skattelovgivningen, samt restanceinddrivelse.

Begrebet ”skat” omfatter ikke kun indkomstskat, herunder dødsboskat og ejendomsværdiskat, men også gaveafgift, moms, registreringsafgift, told, arbejdsmarkedsbidrag, kirkeskat, afgift efter pensionsbeskatningsloven og lignende.

Selvangivelses- og oplysningspligter

Enhver fysisk person, der er skattepligtig her til landet, har pligt til at selvangive sin indkomst, hvad enten den er positiv eller negativ. Selvstændigt erhvervsdrivende, selskaber og fonde samt foreninger er også selvangivelsespligtige.

Angivelse af moms og afgifter

Virksomheder, der er momsregistreret, skal for hver afgiftsperiode opgøre den udgående og den indgående afgift. Forskellen mellem den udgående og den indgående afgift er virksomhedens afgiftstilsvare.

Tilsvarende skal virksomheder, der er registreret efter punktafgiftslovene mv., for hver afgiftsperiode opgøre og angive afgiften for den pågældende periode.

Indberetningspligt for tredjemand og erklæringspligt

Der er i skattekontrolloven fastsat pligt for tredjemand til at indberette oplysninger om indkomster, fradrag, formue og ansættelsesforhold mv. Indberetningspligtige er navnlig arbejdsgivere, finansielle institutioner mv., der skal indberette om deres kunders finansielle formue, herunder pensionsordninger, og afkastet heraf, foreninger mv., der modtager gaver, og offentlige myndigheder, der udbetaler overførselsindkomster eller tilskud.

Den skattepligtige person, som indberetningen vedrører, skal meddele den indberetningspligtige de oplysninger, som er nødvendige for, at den indberetningspligtige kan foretage indberetningen.

Den indberetningspligtige skal efter SKATs anmodning sende det materiale, der udgør grundlaget for de oplysninger, der skal indberettes, til SKAT.

En fysisk eller juridisk person, der er skattepligtig til Danmark, skal afgive oplysninger om konti i udlandet. Herudover skal der gives oplysninger om indskudsbeviser, hvis disse har en oprindelig løbetid på til og med et år, og hvis der oprettes en konto hos udstederen, hvorpå bevisernes værdi, forrentning og indfrielsesprovenu fremgår. Erklæringspligten gælder alle konti i udlandet, også konti, der ikke føres hos andre end et pengeinstitut.

SKATs kontrolbeføjelser

SKAT kan som led i udøvelsen af sine almindelige forvaltnings- og kontrolopgaver anmode om oplysninger hos borgeren (den almindelige lønmodtager) til brug for skatteansættelsen, herunder kontrol af de selvangivne oplysninger. Der er ikke hjemmel til at anvende tvang for at få borgeren til at afgive oplysninger. Hvis oplysninger har væsentlig betydning for skattekontrollen, kan SKAT rette henvendelse til tredjemand, hvis denne har oplysningspligt. SKAT kan dog anmode borgeren om en formueforklaring.

SKATs arbejdsgiverkontrol omfatter administration af, vejledning om og kontrol af virksomhedernes indeholdelse og afregning af A-skat, AM-bidrag samt opfyldelse af de dertil hørende indberetningspligter. Kontrollen kan gennemføres ved gennemgang af indhentet regnskabsmateriale mv., ved besøg i virksomheden og/eller på dennes arbejdssteder, herunder transportmidler, der anvendes erhvervsmæssigt.

Erhvervsdrivende har efter anmodning fra SKAT pligt til at indsende regnskabsmateriale mv. og andre dokumenter, der kan have betydning for skattekontrollen. Da alle erhvervsdrivende – med få undtagelser – er bogføringspligtige, er hovedreglen, at erhvervsdrivende skal føre et regnskab, og de bliver dermed umiddelbart omfattet af indsendelsespligten. Pligten til at indsende regnskabsmateriale mv. omfatter også erhvervsdrivende, som faktisk fører regnskab uden at være bogføringspligtige. Ud over det egentlige regnskabsmateriale med bilag kan der også kræves indsendt andre dokumenter, der kan have betydning for skatteligningen, herunder for afgørelsen af skattepligt. Manglende indsendelse af regnskabsmateriale mv. kan sanktioneres med dagbøder.

SKAT har adgang til uden retskendelse at gennemføre kontrol ved besøg i virksomheden og/eller på dennes arbejdssteder, herunder transportmidler, der anvendes erhvervsmæssigt, for der at gennemgå deres regnskabsmateriale med bilag og andre dokumenter, der kan have betydning for skatteligningen, og

foretage opgørelse af kassebeholdning og lignende samt foretage opgørelse og vurdering af lagerbeholdninger, besætning, inventar, maskiner og andet driftsmateriel.

Udover den direkte hjemmel til tvangsindgreb ved gennemførelse af kontrol af erhvervsdrivende, der fører regnskab, indeholder skattekontrolloven en lang række oplysningspligter for tredjemand, hvor tredjemand er forpligtet til at meddele oplysninger om en navngiven skattepligtig på SKATs anmodning herom.

Enhver, der driver selvstændigt erhverv, er på forlangende pligtig at give SKAT oplysning om den omsætning, han har haft med eller formidlet for andre navngivne erhvervsdrivende, eller om arbejder, han har udført for eller ladet udføre hos andre navngivne erhvervsdrivende

SKAT kan med Skatterådets tilladelse indhente oplysninger om unavngivne, hvilket bl.a. er brugt i Money Transfer, hvor SKAT har fået oplysninger om pengeoverførsler til og fra udlandet.

Herudover har SKAT mulighed for uden retskendelse, men mod forevisning af legitimation, at foretage kontrol i lokaler, der benyttes af virksomhederne, når der er tale om momsregistrerede virksomheder. Kontrollen foretages med udgangspunkt i momslovens bestemmelser. Lignende bestemmelser om kontrol i virksomheder findes i de enkelte afgiftslove.

Samarbejdet mellem SKAT og andre myndigheder

Formålet med SKATs behandling af oplysninger, herunder personoplysninger, er bl.a. at sikre en korrekt opgørelse af skatte- og afgiftsgrundlaget.

SKAT kontrollerer bl.a., at personer med tilknytning til kriminelle miljøer og selskaber tilknyttet disse personer eller personer i deres omgangskreds betaler den skat og de afgifter, som de skal.

Rocker- og bandemiljøet er kendetegnet ved, at deres indtægter ofte stammer fra økonomisk kriminalitet (kontanter) og derfor ikke er indberettet til SKAT.

SKAT samarbejder med andre myndigheder med henblik på at indhente oplysninger til brug for SKATs intensiverede kontrol af personer i kriminelle miljøer og bibringe andre myndigheder oplysninger til brug for udførelse af deres myndighedsopgaver.

Fra politiet indhenter SKAT bl.a. regnskabsmateriale fra ransagninger og oplysninger om værdier, f.eks. dyrt indbo, smykker, kontanter, både mv., om anmeldelser fra forsikringsselskaber (svig, hvor værdierne er anskaffet for sort økonomi), om domme (skattepligtige indtægter fra salg af doping, narko, designmøbler, hæleri mv.) og om observationer (biler, sort arbejde mv.) med henblik på at vurdere, om de pågældendes angivne skatte- og afgiftsgrundlag er korrekt opgjort.

I konkrete tilfælde kan SKAT endvidere indhente oplysninger fra kriminalforsorgen om udgang og prøveløsladelse til brug for korrekt opgørelse af beregnet privatforbrug.

Derudover er der på politiets foranledning et samarbejde mellem SKAT og de sociale myndigheder, herunder kontrolteams, som en del af det såkaldte Al Capone-samarbejde.

3.5. Kommunernes og Udbetaling Danmarks administration af sociale ydelser

Kommunernes og Udbetaling Danmarks opgaver

Kommunerne og Udbetaling Danmark administrerer udbetaling af en række ydelser og økonomiske tilskud.

Udbetaling Danmark varetager administrationen af en række ydelser og økonomiske tilskud, herunder børnetilskud, delpension, fleksydelse, boligstøtte, folkepension, udbetaling af førtidspension samt udbetaling og beregning af en række tillæg til pension.

Kommunerne udbetaler eksempelvis uddannelses- og kontanthjælp, revalideringsydelse, sygedagpenge, helbrestillæg og personligt tillæg til pension.

For både kommunerne og Udbetaling Danmark gælder det, at hvis forudsætningerne for at udbetale en ydelse ikke længere er til stede, skal kommunen eller Udbetaling Danmark ophøre med at udbetale ydelsen og eventuelt kræve tilbagebetaling af ydelser, der er udbetalt med urette og mod bedre vidende.

Mistanke om uberettiget modtagelse af ydelse

Hvis Udbetaling Danmark eller kommunerne kommer i besiddelse af oplysninger, som f.eks. tyder på, at en person ikke længere opfylder betingelserne for at modtage en ydelse, har de pligt til at undersøge sagen nærmere. Det kan være oplysninger om, at en person, der modtager økonomisk fripladstilskud eller børnetilskud, ikke længere skal betragtes som reelt enlig.

Kommunerne og Udbetaling Danmark har en ubetinget pligt til at rejse tilbagebetalingskrav, hvis en ydelse er modtaget med urette, og modtageren af ydelsen har været vidende om dette.

Der kan endvidere være grundlag for at indgive anmeldelse til politiet om socialt bedrageri efter den sociale retssikkerhedslov eller efter straffeloven.

Nødvendige oplysninger i den konkrete sag

Spørgsmålet om, hvilke oplysninger der er nødvendige for at behandle en konkret sag, vil være afhængig af, hvilken ydelse der ansøges om, og hvilke betingelser der fremgår af de relevante bestemmelser i lovgivningen på området.

Hvis der eksempelvis er tale om en sag, som skal forelægges rehabiliteringsteamet, vil kommunen normalt skulle indhente oplysninger om bl.a. borgerens erfaringer og ressourcer i forhold til job og uddannelse, personlige ressourcer, herunder familie- og samlivsforhold, de beskæftigelsesmæssige og sociale udfordringer, som borgeren har for at komme i job eller uddannelse, og borgerens helbredssituation.

I forbindelse med en ansøgning om børnetilskud vil det derimod som udgangspunkt være tilstrækkeligt, at ansøgeren bekræfter over for Udbetaling Danmark, at vedkommende er enlig forsørger, medmindre Udbetaling Danmark i den konkrete sag vurderer, at sagen bør undersøges nærmere.

Forhold af betydning for berettigelse af sociale ydelser og størrelsen heraf

Størrelsen af de forskellige ydelser efter den sociale lovgivning mv. afhænger for en stor dels vedkommende af husstandsindkomstens samlede størrelse eller af ansøgerens civile status. De oplysninger, der normalt indhentes i forbindelse med myndighedens behandling af en ansøgning om en social ydelse, vedrører derfor i hovedsagen ansøgerens indtægts- og formueforhold samt bolig- og samlivsforhold.

En række økonomiske sociale ydelser udbetales som kompensation for manglende arbejdsindtægt på grund af arbejdsløshed, sygdom eller alder.

Herudover gives der tilskud i form af f.eks. boligstøtte til personer med lav indkomst og høj husleje eller i form af børnetilskud til enlige som kompensation for de udgifter, der er forbundet med barnets forsørgelse.

Formueoplysninger har kun betydning ved udbetaling af nogle af de sociale ydelser. Det gælder bl.a. uddannelses- og kontanthjælp, førtidspension og tildeling af friplads i daginstitutioner. Formueoplysninger kan også have betydning for vurderingen af, om ikke-gifte personer lever i et økonomisk fællesskab, jf. nærmere nedenfor.

Størrelsen af en række ydelser er betinget af, at ansøgeren er enlig forsørger, det vil sige, at den pågældende ikke er gift eller lever i et registreret partnerskab eller et ægteskabslignende forhold. Det kan eksempelvis være børnetilskud til enlige forsørgere eller friplads i dagsinstitution.

Ud over oplysninger om indtægts- og formueforhold samt oplysninger om bolig- og samlivsforhold behandler Udbetaling Danmark og kommunerne oplysninger om arbejdsforhold, om private lån, helbredsoplysninger, oplysninger om eventuelle børns forhold, indberetninger via arbejdsløshedskasser, SU mv.

Hvor indhentes oplysningerne fra?

De oplysninger, som Udbetaling Danmark og kommunerne har brug for til varetagelse af deres opgaver efter den sociale lovgivning mv., indhentes som udgangspunkt hos den person, der søger om eller modtager en ydelse. Herudover indhentes efter omstændighederne også oplysninger hos andre myndigheder og private.

Personer, der modtager hjælp, har efter den sociale retssikkerhedslov og Udbetaling Danmark-loven pligt til at oplyse om ændringer, der kan have betydning for hjælpen.

Særlige regler om indhentning af oplysninger

Efter den sociale retssikkerhedslovs § 11 a, stk. 1, kan kommunen og Udbetaling Danmark – efter forudgående samtykke fra den, der søger om eller får hjælp – forlange, at bl.a. andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, sundhedspersoner, arbejdsløshedskasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere samt private, som udfører opgaver for det offentlige, giver oplysninger om den pågældende, der er nødvendige for at behandle sagen. Dette gælder også følsomme oplysninger og andre fortrolige oplysninger. Bestemmelsen gælder forud for behandlingsbetingelserne i persondatalovens §§ 6-8.

Hvis det er nødvendigt for sagens behandling, kan kravet om samtykke fraviges i bl.a. visse sager om førtidspension, jf. den sociale retssikkerhedslovs § 11 c, stk. 1, nr. 2 og 3, og i sager om tilbagebetaling af sociale ydelser, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4.

Endvidere kan oplysninger om økonomiske forhold og ferieforhold for den, der søger om eller får hjælp, samt dennes ægtefælle, samlever og andre husstandsmedlemmer indhentes hos andre myndigheder og arbejdsløshedskasser uden samtykke, hvis det er nødvendigt for en konkret sag eller generel kontrol, jf. herved den sociale retssikkerhedslovs § 11 a, stk. 2.

I det omfang indhentelse af oplysninger ikke er reguleret i den sociale retssikkerhedslov, vil muligheden for at indhente oplysninger hovedsageligt være reguleret af persondatalovens regler om udveksling af oplysninger. Det gælder således oplysninger om personer, der ikke er nævnt i den sociale retssikkerhedslovs bestemmelser, f.eks. oplysninger om en formodet samlever, og oplysninger fra andre end de myndigheder m.fl., der er nævnt i den sociale retssikkerhedslov.

Adgang for kommunen til kontroleftersyn i virksomheder af løn- og ansættelsesforhold

Kommunen kan herudover i medfør af den sociale retssikkerhedslovs § 12 a – uden retskendelse – foretage eftersyn i virksomheder med henblik på at kontrollere løn- og ansættelsesforhold for personer, der søger om eller får en ydelse, der er omfattet af den sociale retssikkerhedslov, eller en ydelse, som beregnes på grundlag af ægtefællernes samlede indtægter. Personer, der ved kontrollen skønnes at udføre beskæftigelse i virksomheden, kan anmodes om at oplyse navn, adresse, fødselsdato, ansættelsesperiode og løn- og ansættelsesvilkår, samt om de aktuelt modtager sociale eller beskæftigelsesmæssige ydelser.

Samarbejdet mellem kommunerne og Udbetaling Danmark om indsatsen mod fejludbetalinger og socialt bedrageri

Samarbejdet mellem kommunerne og Udbetaling Danmark om indsatsen mod fejludbetalinger og socialt bedrageri er særskilt reguleret i Udbetaling Danmark-loven. I lovens §§ 9-10, § 11, stk. 1, og § 11 b findes en række særregler om udveksling af oplysninger mellem kommunerne og Udbetaling Danmark. Efter bestemmelserne kan kommunerne og Udbetaling Danmark uden samtykke udveksle personoplysninger, herunder følsomme oplysninger, som led i kontrolsamarbejdet om den, der får hjælp eller har fået hjælp, dennes ægtefælle eller samlever og andre husstandsmedlemmer og om formodede samlever og formodede husstandsmedlemmer.

Typiske oplysninger, der udveksles mellem kommunen og Udbetaling Danmark

De oplysninger, der typisk udveksles mellem kommunen og Udbetaling Danmark, er oplysninger, der tyder på, at en borger har uoplyst indtægt, bor i udlandet eller ikke længere er reelt enig.

Hvis borgeren f.eks. i forbindelse med den årlige erklæring om sin samlivsstatus oplyser ikke længere at være enlig forsørger, skal Udbetaling Danmark undersøge, om denne oplysning er relevant for borgerens opholdskommune, og i givet fald – af egen drift – sende oplysningen til kommunen.

Samarbejde om registersamkøringer

Udbetaling Danmark og bl.a. kommunerne samarbejder også om registersamkøringer og kontrol.

Udbetaling Danmark kan foretage registersamkøring af ikke-følsomme oplysninger efter § 12 i lov om Udbetaling Danmark på sit eget myndighedsområde og på en række kommunale ydelsesområder. Herudover kan Udbetaling Danmark samkøre ikke-følsomme oplysninger efter § 12 a for kommunerne og for en række andre myndigheder efter §§ 12 b-12 c.

Herudover kan Udbetaling Danmark efter anmodning fra kommunen foretage sagsoplysning ved at indhente oplysninger fra udenlandske myndigheder, jf. § 12 e i Udbetaling Danmark-loven.

3.6. Arbejdsløshedskasserne og Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

Opgaver

Arbejdsløshedskasserne træffer afgørelser om ret til arbejdsløshedsdagpenge, feriedagpenge, efterløn mv. og forestår den løbende udbetaling.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekrutterings overordnede funktion er i den sammenhæng at bistå Beskæftigelsesministeriets departement og a-kasserne i forbindelse med administrationen af reglerne om arbejdsløhedsforsikring mv. Desuden varetager styrelsen administrationen af ferieloven. Det er i den forbindelse en hovedopgave for styrelsen at behandle klager over a-kassernes afgørelser om bl.a. ret til dagpenge, efterløn mv., at føre tilsyn med a-kassernes administration og regnskaber og at hindre misbrug af dagpengesystemet.

Indhentning af oplysninger

Forvaltningslovens regler om tavshedspligt og videregivelse af oplysninger gælder ikke for arbejdsløshedskasserne, der er private foreninger. Derimod finder persondataloven anvendelse på privates, herunder arbejdsløshedskassernes, elektroniske behandling af personoplysninger, behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register, eller systematiske behandling af fortrolige oplysninger.

Udveksling af oplysninger foregår via styrelsen, der kan pålægge a-kasserne tavshedspligt med hensyn til oplysninger modtaget fra styrelsen og kræve oplysninger fra a-kasserne om medlemmer.

Til brug for beregning af ydelser efter arbejdsløhedsforsikringsloven skal ansøgeren fremlægge dokumentation for bl.a. arbejdsindtægt og arbejdsperioder. Selvstændigt erhvervsdrivende skal fremlægge dokumentation for start og ophør med selvstændig virksomhed, indtjeningsgrundlag, overdragelsesdokumenter, forpagtningskontrakter mv.

Denne dokumentation kan være forskellig fra de oplysninger, som f.eks. er afgivet til kommunen. Det hænger sammen med, at der i forhold til a-kassen kan være en interesse i at dokumentere så høj en indtægt som mulig med henblik på at få det maksimale beregningsgrundlag for udbetaling af dagpenge mv. A-kasserne vil således kunne være i besiddelse af oplysninger, som kan være relevante for andre myndigheder. Det gælder oplysninger om indkomst, overskud af virksomhed, ejerforhold, adresse/ophold, overdragelsesvilkår, ansatte mv.

Kontrol

Styrelsen kontrollerer, at a-kasserne udbetaler dagpenge og andre ydelser på korrekt grundlag, herunder om medlemmernes oplysninger om arbejde og indtægt under ledighedsperioder er korrekte. Kontrollen sker både elektronisk og manuelt. Hvis der opstår en formodning om, at en person har modtaget ydelser med urette, sendes sagen til a-kassen til behandling som 1. instans. A-kassen kan træffe afgørelse om tilbagebetaling af dagpenge mv. og om karantæne. I gentagelsestilfælde kan medlemmet fratages retten til at være medlem af a-kassen. I svigstilfælde, hvor tilbagebetalingskravet udgør et større beløb, indgives der endvidere politianmeldelse.

3.7. Kommunernes folkeregistrering (i CPR)

CPR's formål

Lov om Det Centrale Personregister (CPR) har bl.a. til formål at sikre, at CPR indeholder grundlæggende personoplysninger om enhver, der har et personnummer, og at enhver folkeregistreres på den adresse, hvor vedkommende faktisk bor eller opholder sig. Herudover skal loven sikre, at oplysningerne i CPR på en hensigtsmæssig måde kan videregives til bl.a. offentlige myndigheder og private med en berettiget interesse heri.

Kommunernes ansvar

Kommunerne har efter CPR-loven ansvaret for at sikre, at enhver borger folkeregistreres på den pågældendes bopæl. Ved bopæl forstås det sted (bolig), hvor en person regelmæssigt sover, når denne ikke midlertidigt er fraværende på grund af ferie, forretningsrejse, sygdom eller lignende, og hvor den pågældende har sine ejendele.

En kommune, der får formodning om, at en person ikke er korrekt bopælsregistreret, skal undersøge sagen for at rette eventuelle fejl, jf. CPR-lovens § 10, stk. 1, 1. pkt. Som anført ovenfor indgår oplysningerne fra CPR i andre myndigheders administration af lovgivningen, f.eks. afgørelser om udbetaling af sociale ydelser.

Kommunens indhentning af oplysninger om bopælsforhold

Til brug for undersøgelsen af en persons bopælsforhold kan kommunen – ud over de oplysninger, som kommunen har adgang til efter anden lovgivning – indhente oplysninger hos bl.a. Post Nord, private tele- og forsyningsselskaber, private boligselskaber og foreninger, arbejdsløsheds-kasser, fagforeninger og pengeinstitutter med henblik på at fastlægge vedkommendes bopælsforhold, jf. CPR-lovens § 10, stk. 2, nr. 3. Herudover kan kommunen til brug for undersøgelsen af en persons bopælsforhold indhente oplysninger

i elektronisk form fra andre myndigheder. Oplysninger kan indhentes både som led i behandlingen af en enkelt sag og som led i en generel søgning til brug for kontrol.

De oplysninger, der kan belyse en bopælssag, kan bl.a. være oplysninger om, hvilken adresse den pågældende har oplyst at bo på til andre af kommunens forvaltninger, f.eks. socialforvaltningen, eller andre offentlige myndigheder. Kommunens forsyningsafdeling kan endvidere give oplysning om regningsadresse og om forbrug af f.eks. el, gas, vand og varme. Oplysninger om boligens størrelse, indretning og kvalitet set i forhold til antallet af beboere er også væsentlige oplysninger i bopælssager.

Forkert registrering

Hvis kommunen efter foretagne undersøgelser af en sag mener, at en person er forkert registreret, skal kommunen skriftligt opfordre vedkommende til at melde flytning, jf. CPR-lovens § 11, stk. 1. Hvis den pågældende ikke inden 14 dage efterkommer denne opfordring eller fremkommer med bemærkninger, som ændrer kommunens opfattelse af den korrekte adresse, sørger kommunen for at registrere den korrekte adresse i CPR.

3.8. Kommunernes administration af plan- og byggelovgivningen mv.

Planloven

Efter planloven kan kommunerne bl.a. tilvejebringe lokalplaner, som regulerer anvendelsen af ejendomme i bestemte områder, udformningen af bygninger mv.

En lokalplan retter sig alene mod fremtidige forhold og kan derfor ikke i sig selv gennemtvinge ændringer i en eksisterende, lovlig anvendelse af en ejendom eller forhold på ejendommen.

Hvis en kommune bliver opmærksom på, at en rockerborg eller lignende påtænkes etableret i kommunen, kan kommunen overveje, hvordan dette forholder sig til kommunens planer for det pågældende område, og om der bør indføres lokalplanbestemmelser, eksempelvis om forbud mod faste hegn, afskærmning af vinduer mod gaden eller udlægning af området til beboelse. Sådanne bestemmelser kan indebære, at rockerborgen eller forhold på rockerborgen ikke lovligt kan etableres.

Hvis kommunen ønsker at indføre sådanne lokalplanbestemmelser, kan kommunen ifølge planloven nedlægge midlertidigt forbud (§ 14-forbud) mod, at der faktisk eller retligt etableres forhold, som kan hindres ved de pågældende bestemmelser. Dette giver kommunen mulighed for at gribe ind med det samme, så muligheden for at indføre bestemmelserne ikke fortabes, fordi de pågældende forhold allerede er etableret.

Det er på den baggrund relevant for en kommune at modtage oplysninger om, at en rockerborg eller lignende påtænkes etableret, så kommunen kan tage stilling til, om sådanne initiativer skal iværksættes.

Kommunerne påser, at bestemmelser fastsat i en lokalplan overholdes, og har uden retskendelse adgang til enhver ejendom, når dette sker i tilsynsøjemed. Hvis en kommune konstaterer, at et ulovligt forhold er under etablering eller forberedelse, kan kommunen give en administrativ standsningsmeddelelse. Kom-

munen kan endvidere udstede et administrativt lovliggørelsespåbud, det vil sige påbud om at bringe den ulovlige anvendelse til ophør og fjerne ulovlige indretninger. Det er desuden strafbart at overtræde bestemmelser i en lokalplan eller at undlade at efterkomme et forbud eller påbud. Kommunen kan derfor også indgive politianmeldelse.

Hvis der er tale om en rockerborg eller lignende på en ejendom, som ifølge en lokalplan kun må anvendes til beboelse, kan kommunen have behov for oplysninger, som viser omfanget af henholdsvis beboelse og klubaktiviteter, herunder oplysninger, som måtte indikere, at ejendommen ikke reelt anvendes som bolig.

Det drejer sig bl.a. om oplysninger om, hvor ofte der er klubaktiviteter på ejendommen, og hvor mange besøgende klubaktiviteten giver anledning til, samt oplysninger om trafikmængde og parkeringsbehov. Endvidere drejer det sig om oplysninger om indretningen inde i bygningen, herunder om denne bærer præg af beboelse eller klubaktiviteter.

Byggeloven

Byggeloven stiller som udgangspunkt krav om byggetilladelse, før byggearbejder må igangsættes, og fastsætter en række krav vedrørende byggeri. Krav til udførelse, indretning og brug af bebyggelse følger af bygningsreglementet.

Kommunerne påser overholdelsen af byggeloven og har uden retskendelse adgang til private ejendomme for at undersøge, om der er sket overtrædelse af loven. Et ulovligt forhold kan eksempelvis bestå i, at et byggeri er påbegyndt uden tilladelse, at et byggeri ikke lever op til de tekniske krav i bygningsreglementet, eller at et byggeri ikke anvendes i overensstemmelse med en tilladelse.

Kommunerne kan – ligesom med hensyn til planloven – bl.a. udstede standsningsmeddelelse og meddele lovliggørelsespåbud. Der kan herudover være tale om en strafbar lovovertrædelse, som kan anmeldes til politiet.

Kommunerne kan som led i tilsynet med byggeloven bl.a. have behov for oplysninger om byggearbejder på rockerborge eller lignende, som kan være udført uden tilladelse fra kommunen eller i strid med bygningsreglementet, eller om, at bebyggelsen anvendes i strid med reglerne.

Lov om forbud mod anvendelse af bestemte ejendomme som samlingssted for en gruppe

Lov om forbud mod anvendelse af bestemte ejendomme som samlingssted for en gruppe giver kommunerne adgang til under nærmere betingelser at nedlægge forbud mod, at en bestemt ejendom anvendes som samlingssted for f.eks. en rocker- eller bandegruppering.

Det er bl.a. en betingelse for at nedlægge forbud, at gruppens anvendelse af ejendommen som samlingssted er egnet til at medføre væsentlig ulempe og utryghed for de omkringboende. Med henblik på at vurdere, om dette er tilfældet, har kommunen bl.a. behov for oplysninger om støjgener, trafikale gener, strafbare forhold og chikanøs eller truende adfærd udvist i området af personer, der færdes på ejendommen, og angreb eller konkret risiko for angreb mod ejendommen eller personer, der opholder sig på ejendommen.

Et forbud indebærer, at den til enhver tid værende ejer eller bruger (f.eks. en lejer) af ejendommen får forbud mod at anvende ejendommen som samlingssted for gruppen. Kommunen eller politiet kan endvidere kræve, at personer, der vurderes at opholde sig på ejendommen som led i anvendelsen af denne som samlingssted for gruppen, øjeblikkeligt forlader ejendommen. Som led i håndhævelsen kan politiet herudover under nærmere betingelser meddele personer forbud mod at opholde sig på ejendommen og mod at opholde sig eller færdes frem og tilbage inden for en afstand af 200 meter fra ejendommen.

4. Udveksling af personoplysninger som led i den koordinerede myndighedsindsats

4.1. Indledning

I dette afsnit beskrives de retlige muligheder for udveksling af personoplysninger mellem forvaltningsmyndigheder på grundlag af konkrete eksempler på situationer, hvor det i praksis vil kunne være særligt relevant at udveksle oplysninger som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet.

Persondatalovens og retshåndhævelsespersondatalovens behandlingsregler finder ensartet anvendelse, uanset om oplysningerne videregives af myndigheden på dennes eget initiativ eller efter anmodning fra en anden myndighed.

4.2. Videregivelse af oplysninger fra politiet til andre myndigheder

Politiet som omdrejningspunkt for den koordinerede myndighedsindsats

Som det fremgår under pkt. 3.2 ovenfor, er den generelle politimæssige indsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet tilrettelagt på en sådan måde, at politiet løbende får kendskab til en række fortrolige oplysninger om personer, der har tilknytning til de kriminelle miljøer. Derfor vil politiet i vidt omfang være det naturlige ”omdrejningspunkt” for den koordinerede myndighedsindsats.

Personoplysninger, som politiet ofte kommer i besiddelse af

De oplysninger om relevante enkeltpersoner, som politiet ofte kommer i besiddelse af, er f.eks. oplysninger om de pågældende personers tilknytning til og status i de kriminelle miljøer, deres reelle opholdssteder, eventuelle rejseaktiviteter, brug af transportmidler (navnlig biler og motorcykler) og økonomiske forhold, herunder privatforbrug.

Sådanne oplysninger vil efter omstændighederne kunne have betydning for andre forvaltningsmyndigheders administration af den lovgivning, som de pågældende myndigheder har til opgave at administrere, herunder for myndighedernes mulighed for at gribe ind over for eventuelle overtrædelser af denne lovgivning.

Generelt om politiets muligheder for at videregive personoplysninger

Politiet vil normalt kunne videregive personoplysninger til andre myndigheder, hvis oplysningerne må antages at have betydning for den pågældende myndigheds udøvelse af sine opgaver som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet.

Politiet vil således i vidt omfang kunne videregive oplysninger til andre myndigheder til brug for løsnin-gen af deres opgaver, herunder f.eks. til kontrol med berettigelsen til at modtage sociale ydelser eller kontrol af skattemæssige forhold.

Kriminalforsorgens behov for oplysninger fra politiet

Som anført under pkt. 3.3 oven for har kriminalforsorgen behov for oplysninger fra politiet om en indsats eventuelle tilknytning til en rocker- eller bandegruppering mv. i en række nærmere angivne situationer.

Dette skyldes, at der gælder en række særlige regler, som indsatte med den nævnte tilknytning er underlagt. Dette drejer sig bl.a. om regler om placering, besøg, udgang og prøveløsladelse.

Kommunernes, Udbetaling Danmarks og SKATs behov for oplysninger fra politiet

For kommunerne, Udbetaling Danmark og SKAT vil det navnlig være oplysninger om personers reelle økonomiske forhold og reelle bopælsforhold samt oplysninger om udlandsophold, der kan have betydning for varetagelsen af myndighedsopgaverne.

Oplysninger om disse forhold vil således efter omstændighederne kunne begrunde, at udbetaling af socia-le ydelser bringes til ophør, at sociale ydelser, der er modtaget med urette, kan kræves tilbagebetalt, at der kan stilles krav om aktivering, og at der kan foretages en skønsmæssig forhøjelse af den skattepligtige indkomst. Oplysningerne vil i visse tilfælde også kunne give grundlag for at indgive anmeldelse til politiet for socialt bedrageri mv.

Herudover vil det i forhold til det kriminalitetsforebyggende arbejde være relevant for de kommuna-le socialforvaltninger at modtage oplysninger fra politiet om f.eks. enkeltpersoners tilknytning til en rockerklub eller anden gruppe eller netværk, der begår alvorligere kriminalitet. Politiet skal endvidere underrette kommunerne skriftligt, når der er mistanke om, at unge under 18 år har begået kriminalitet, og derudover skal politiet snarest muligt underrette kommunen, når de tilbageholder unge under 15 år, jf. retsplejelovens § 821 d, stk. 1.

Det vil også være relevant for en kommune at få oplysninger om, at en rockerborg eller lignende påtænkes etableret i kommunen, så kommunen kan overveje, hvordan dette forholder sig til kommunens planer for det pågældende område, og om der bør meddeles midlertidigt forbud og indføres lokalplanbe-stemmelser, jf. nærmere pkt. 3.8 ovenfor.

Efter etablering af en rockerborg eller lignende på en ejendom, der ifølge en lokalplan kun må anvendes til beboelse, kan kommunen have behov for oplysninger om omfanget af henholdsvis klubaktiviteter og beboelse på ejendommen. Kommunen kan også have behov for bl.a. oplysninger om byggearbejder på en rockerborg, der kan være udført uden tilladelse efter byggeloven eller i strid med bygningsreglemen-tet. Der henvises nærmere til pkt. 3.8 ovenfor.

Ifølge lov om forbud mod anvendelse af bestemte ejendomme som samlingssted for en gruppe kan en kommune under nærmere betingelser nedlægge forbud mod, at en bestemt ejendom anvendes som samlingssted for eksempelvis en rocker- eller bandegruppering. Med henblik på at vurdere, om der er grundlag for et forbud, kan kommunen have behov for en række oplysninger. Det drejer sig bl.a. om oplysninger om støjgener, trafikale gener, strafbare forhold og chikanøs eller truende adfærd udvist i området af personer, der færdes på ejendommen, og angreb eller konkret risiko for angreb mod ejendommen eller personer, der opholder sig på ejendommen.

Konkrete eksempler på lovlig videregivelse af personoplysninger

Nedenfor gennemgås en række konkrete tilfælde, hvor der som led i den koordinerede myndighedsindsats vil kunne videregives oplysninger fra politiet til de relevante myndigheder – enten på politiets eget initiativ eller efter begæring fra den relevante myndighed.

Eksempel: Oplysning om tilknytning til en kriminel gruppering med personer, der begår alvorlig eller organiseret kriminalitet

En oplysning om en persons tilknytning til en kriminel gruppering, der begår alvorlig og organiseret kriminalitet, kan eksempelvis være en oplysning om, at en person er medlem af en rocker- eller bandegruppering.

Som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet vil videregivelse af sådanne oplysninger normalt ske sammen med andre oplysninger om den pågældende, som politiet måtte være i besiddelse af, f.eks. oplysninger om den pågældendes reelle bopælsforhold, økonomiske forhold mv., jf. nedenfor.

Videregivelse af sådanne oplysninger vil normalt være berettiget – uden samtykke fra den pågældende – efter persondatalovene og PED-bekendtgørelsen, når det er relevant og nødvendigt som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet. Der henvises i den forbindelse til pkt. 2.2.2.2 og 2.3.3.2 samt 3.2 ovenfor.

Politiet vil bl.a. løbende kunne videregive oplysninger til kriminalforsorgen om tilhørsforhold til en bestemt rocker- eller bandegruppering mv. for en person, som afsoner eller skal afsone en straf, til brug for kriminalforsorgens tilrettelæggelse af den pågældendes afsoning og en eventuel resocialiseringsindsats.

Det må også antages, at politiet efter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde vil kunne videregive sådanne oplysninger til skattemyndighederne til brug for skattemyndighedernes skærpede kontrol af den pågældendes økonomiske aktiviteter og skattemæssige forhold, som vil kunne føre til en forhøjelse af den pågældendes skattepligtige indkomst eller afsløring af skatteunddragelse bl.a. som led i den såkaldte Al Capone-metode.

Det må endvidere antages, at politiet kan videregive relevante oplysninger til bl.a. en kommune om, at en bestemt person har tilknytning til et bestemt kriminelt miljø, som led i den forebyggende indsats med henblik på at forhindre, at unge rekrutteres til at blive en del af de kriminelle miljøer.

Derudover vil politiet i visse tilfælde, når de f.eks. anmoder andre myndigheder om oplysninger om personer som led i den systematiske, politimæssige monitoring, indirekte videregive oplysninger om, at de personer, der indsamles oplysninger om, har tilknytning til en kriminel gruppering, der begår alvorlig eller organiseret kriminalitet. Det vil således være tilfældet, hvis sådanne oplysninger vil kunne udledes af selve den omstændighed, at politiet anmoder om oplysninger i den pågældende sammenhæng. En sådan indirekte videregivelse af oplysninger, der finder sted som led i politiets systematiske, politimæssige monitoring af rocker- og bandeområdet, og som dermed er nødvendig for indsamling af oplysninger på området, vil som udgangspunkt kunne ske efter reglerne i retshåndhævelsespersondataloven og PED-bekendtgørelsen.

Eksempel: Oplysning om bopælsforhold

En bestemt person er eksempelvis registreret i CPR på en anden adresse end den, som den pågældende ifølge politiets oplysninger – på grundlag af observation af den pågældende – faktisk bor eller opholder sig på. Der kan f.eks. være tale om, at den pågældende person gennem det seneste år reelt har opholdt sig på den adresse, hvor hans tidligere ægtefælle har bopæl med deres fælles børn, som hun har forældremyndigheden over. Den pågældende person og dennes tidligere ægtefælle lever tilsyneladende under ægteskabslignende forhold, selv om den tidligere ægtefælle i hele perioden har modtaget børnetilskud som enlig forsørger og eventuelt friplads i daginstitution, boligsikring mv.

Politiets oplysninger om denne persons reelle bopælsforhold vil bl.a. kunne være relevante for kommunen til brug for en nærmere undersøgelse med henblik på registrering af den korrekte adresse i CPR.

Kommunen (den del af kommunens forvaltning, der varetager opgaver vedrørende bopælsregistrering i CPR) vil i almindelighed have et sagligt formål med at indsamle oplysninger om bestemte personers rette bopæl, ligesom det vil være nødvendigt at behandle sådanne oplysninger til brug for korrekt registrering heraf.

Endvidere må en oplysning om den reelle bopæl for en person, der modtager sociale ydelser, i almindelighed formodes at være relevant, saglig og nødvendig for enten kommunen eller Udbetaling Danmark at indsamle til brug for afgørelse om (fortsat) tildeling eller ophør af udbetaling af sociale ydelser, f.eks. udbetaling af børnetilskud som enlig forsørger til dennes tidligere ægtefælle. Hvis der er tale om et par, som har genoptaget samlivet og lever i et ægteskabslignende forhold, vil Udbetaling Danmark også kunne have et krav mod ægtefællen på tilbagebetaling af uberettiget modtaget børnetilskud i den pågældende periode. Uberettiget modtagelse af sociale ydelser kan medføre, at der indgives politianmeldelse for socialt bedrageri.

På den baggrund vil det i almindelighed være berettiget for politiet at videregive oplysninger om en bestemt persons reelle bopælsforhold til kommunen og – i det omfang den pågældende modtager sociale ydelser – tillige til Udbetaling Danmark.

Eksempel: Oplysning om udenlandsk registreret bopæl og køretøj

En bestemt person er eksempelvis registreret som udrejst i CPR med aktuel udlandsadresse i Malmø og har i den forbindelse erhvervet et køretøj, som er indregistreret i Sverige. Personen har i et par år ikke haft lønindkomst i Danmark. Den pågældende bliver jævnligt antruffet i sit køretøj af politipatruljer i

København. Herudover tilgår der – i forbindelse med monitoringen af et kriminelt miljø – løbende politiet oplysninger om, at den pågældende person reelt har bopæl hos sin familie i Danmark.

Politiets oplysninger om den pågældende persons reelle bopælsforhold vil også i dette eksempel bl.a. kunne være relevante for kommunen til brug for en nærmere undersøgelse med henblik på registrering af den korrekte adresse i CPR.

Politiets oplysninger om personens reelle bopælsforhold og om, at den pågældende er indehaver af et svensk indregistreret køretøj, som reelt bruges i Danmark, vil endvidere være relevante for SKAT bl.a. med henblik på vurdering af, om der er grundlag for at træffe afgørelse om opkrævning af dansk registreringsafgift for den pågældendes køretøj. Oplysningerne vil endvidere kunne være relevante i forbindelse med en nærmere undersøgelse af dennes indkomstforhold.

På den baggrund vil det i almindelighed være berettiget for politiet at videregive oplysninger om den pågældende persons reelle bopælsforhold til kommunen. Det vil endvidere i almindelighed være berettiget at videregive oplysninger om et udenlandsk registreret køretøj til SKAT.

Eksempel: Oplysning om privatforbrug

Politiets oplysninger om en bestemt persons ”reelle” privatforbrug vil som led i den koordinerede myndighedsindsats kunne være relevante for både kommunerne og SKAT.

Dette kunne eksempelvis være oplysninger om, at den pågældende person flere gange om året rejser til udlandet med fly på businessclass, hvor den pågældende indlogerer sig på dyre hoteller og jævnligt spiser på dyre restauranter, samt at personen i øvrigt har et meget højt privatforbrug, f.eks. fordi den pågældende foretager indkøb af særligt værdifuldt indbo.

Det kunne også være oplysninger om, at den pågældende person ikke har nogen indtægt, eller at den pågældende er uden arbejde og modtager kontanthjælp.

Politiets oplysninger om den pågældende persons reelle privatforbrug vil kunne være relevante for SKATs vurdering af, om der er grundlag for at træffe afgørelse om en skattemæssig forhøjelse af personens skattepligtige indkomst. Oplysningerne vil herudover kunne være relevante for bopælskommunen til brug for en nærmere vurdering af, om den pågældende er berettiget til kontanthjælp mv.

Oplysningerne om den pågældende persons reelle privatforbrug, herunder oplysninger om udlandsrejser, indkøb af særligt værdifuldt indbo mv., må anses for en oplysning om den pågældendes økonomiske forhold.

Da kommunen, Udbetaling Danmark og SKAT i almindelighed vil have et sagligt behov for sådanne oplysninger om den pågældendes økonomiske forhold til brug for udøvelsen af deres virksomhed, jf. ovenfor, vil politiet i almindelighed kunne videregive sådanne oplysninger til disse myndigheder.

Eksempel: Oplysninger om familiemedlemmer mv. til personer med tilknytning til kriminelle miljøer

Oplysninger om familiemedlemmers/fokusfamiliers tilknytning til rocker- og bandemedlemmer kan ligeledes som led i det koordinerede myndighedssamarbejde være relevante og nødvendige at videregive til kommunerne og SKAT. Oplysninger herom kan være nødvendige for kommunernes sociale indsats over for disse personer. Endvidere kan oplysningerne være nødvendige for SKAT til brug for nærmere kontrol af virksomheder og ejendomme, som disse personer f.eks. er registreret som ejere af eller lignende.

Der er i flere sager set eksempler på, at rocker- og bandemedlemmer som ”stråmænd”, ”rådgivere” og partnere mv. anvender personer, der ikke selv er rockere eller bandemedlemmer, til bl.a. at være registreret som ejere af ejendomme, genstande eller virksomheder.

Det drejer sig f.eks. om familiemedlemmer, der står som ejere af en række lejligheder og ejendomme, men hvor det reelle ejerskab er et andet. Ligeledes ses familiemedlemmer i sager om hvidvask af penge at være registreret som ejere af eksempelvis slikbutikker, rengøringsfirmaer, nedrivningsfirmaer mv., som penge overføres til og fra, hvorved pengene vaskes hvide mv.

Det samme kan være tilfældet i forhold til andre personer, der ikke selv er rockere eller bandemedlemmer, men som har en særlig tilknytning til en rocker eller et bandemedlem.

Eksempel: Ulovlig ombygning af klublokaler

Politiet kan f.eks. i forbindelse med ransagning af et tilholdssted for en rocker- eller bandegruppering blive opmærksom på, at der er foretaget ombygninger uden byggetilladelse fra kommunen eller i strid med bygningsreglementet.

Oplysninger herom vil normalt kunne videregives af politiet til kommunen med henblik på, at denne kan undersøge, om der er grundlag for at meddele påbud om lovliggørelse af det ulovlige byggeri.

Eksempel: Rockerborg påtænkes etableret i en kommune

Politiet kan gennem sin virksomhed komme i besiddelse af oplysninger om, at en rockergruppe påtænker at etablere en rockerborg på en bestemt ejendom eller i et bestemt område.

Denne oplysning er relevant for den kommune, som rockerborgen påtænkes etableret i, da oplysningen vil give kommunen mulighed for at overveje, hvordan en rockerborg på det pågældende sted forholder sig til kommunens planer for området, og om der bør meddeles midlertidigt forbud og indføres lokalplanbestemmelser, jf. nærmere pkt. 3.8 ovenfor.

Oplysningen om, at en rockerborg påtænkes etableret, vil i almindelighed kunne videregives af politiet til kommunen med henblik på, at kommunen kan tage stilling til, om sådanne initiativer skal iværksættes.

Eksempel: En rockergruppe har klubaktiviteter i en beboelsesejendom

Hvis en ejendom, der ifølge en lokalplan skal anvendes til beboelse, ikke reelt anvendes som bolig, men derimod til klubformål, kan dette være i strid med lokalplanen. Anvendes ejendommen til beboelse, er det ikke i strid med en sådan lokalplanbestemmelse at udøve visse klubaktiviteter, men ejendommen må ikke

herved ændre karakter af bolig, det vil sige, at ejendommen ikke må anvendes på en sådan måde, at den ikke længere kan anses for en beboelsesejendom. Det beror på en konkret vurdering, om anvendelsen af ejendommen er i strid med lokalplanen, og det er kommunen, der har bevisbyrden herfor.

Herudover kan en ændret anvendelse af bebyggelsen være i strid med byggelovgivningen.

Politiet kan være i besiddelse af en række oplysninger, som har betydning for ovenstående, bl.a. fordi de belyser omfanget af henholdsvis beboelse og klubaktiviteter på ejendommen, herunder om ejendommen reelt anvendes som bolig.

Politiet kan således f.eks. i forbindelse med en ransagning være kommet i besiddelse af oplysninger om ejendommens indretning, herunder i hvilket omfang denne bærer præg af beboelse eller klubaktiviteter.

Desuden kan politiet være i besiddelse af oplysninger om, hvor ofte der afholdes klubarrangementer på ejendommen, og hvor mange personer der kommer til sådanne arrangementer.

Sådanne oplysninger vil i almindelighed kunne videregives af politiet til kommunen med henblik på, at kommunen kan undersøge, om der er grundlag for at meddele påbud om at bringe en ulovlig anvendelse af ejendommen til ophør.

Eksempel: Forbud mod at anvende en ejendom som samlingssted for en rocker- eller bandegruppering

Lov om forbud mod anvendelse af bestemte ejendomme som samlingssted for en gruppe giver kommunerne adgang til under nærmere betingelser at nedlægge forbud mod, at en bestemt ejendom anvendes som samlingssted for f.eks. en rocker- eller bandegruppering.

Det er bl.a. en betingelse for at nedlægge forbud, at gruppens anvendelse af ejendommen som samlingssted er egnet til at medføre væsentlig ulempe og utryghed for de omkringboende. Om dette er tilfældet beror på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder.

Politiet kan være i besiddelse af en række oplysninger, som kan have betydning for denne vurdering.

Politiets observationer vedrørende støj og trafik i forbindelse med fester og andre arrangementer på ejendommen vil således eksempelvis kunne få betydning som dokumentation i en sag hos kommunen om forbud efter loven.

Oplysninger fra sager om mulige strafbare forhold på eller i området omkring ejendommen begået af personer, der kommer på ejendommen, vil også kunne have betydning som dokumentation i kommunens sag. Det samme gælder oplysninger om, at personer, som kommer på ejendommen, har udvist chikanøs eller truende adfærd i området, også selv om der ikke er tale om strafbare forhold.

Herudover kan bl.a. oplysninger om angreb mod ejendommen eller personer, der opholder sig på ejendommen, have betydning for kommunens sag. Det samme gælder oplysninger fra sager om forbud efter rockerloven i forhold til den pågældende ejendom.

Sådanne oplysninger vil i almindelighed kunne videregives af politiet til kommunen med henblik på, at kommunen kan vurdere, om der er grundlag for at nedlægge forbud mod, at ejendommen anvendes som samlingssted for den pågældende gruppe.

4.3. Videregivelse af oplysninger til politiet

Som anført ovenfor under pkt. 2.5 indebærer reglerne i persondatalovene samlet set, at forvaltningsmyndigheder i praksis har vide muligheder for at videregive personoplysninger til bl.a. politiet som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet.

I forhold til videregivelse af oplysninger til politiet kan der være omstændigheder, der i særlig grad kan tilsige, at en myndighed deler oplysninger med politiet. Det må således generelt antages, at hvis en myndighed f.eks. på baggrund af en henvendelse fra en borger eller egne iagttagelser, vurderinger mv., finder indikationer af, at et strafbart forhold er begået, planlægges mv., vil en umiddelbar videregivelse af de relevante personoplysninger til politiet være at anse for nødvendig og dermed berettiget.

Som det fremgår af pkt. 3.2 ovenfor, suppleres de oplysninger, der indberettes til NEC som led i politiets monitoring af rocker- og bandemiljøet samt andre grupper eller netværk, der begår alvorligere kriminalitet, bl.a. af oplysninger, som indhentes fra andre offentlige myndigheder.

Det vil særligt være de oplysninger om enkeltpersoners økonomiske forhold, herunder om ansættelsesforhold samt indtægts- og formueforhold, tilknyttede CVR-numre og SE-numre samt om selvstændig virksomhed mv., som SKAT er i besiddelse af, der kan være relevante for politiets monitoring. Oplysningerne bidrager til at skabe et samlet overblik over de aktiviteter, som relevante personer eller virksomheder er involveret i. Dette kan bl.a. føre til, at der afsløres socialt bedrageri eller virksomheder, som anvendes til hvidvaskning af penge, skatteunddragelse mv. Oplysningerne anvendes endvidere til brug for udarbejdelse af konkrete efterforskningsoplæg mod specifikke personer.

Ved eksempelvis at indhente oplysninger om indtægts- og ansættelsesforhold samt om selvstændig virksomhed mv. har politiet som led i monitoreringen af området i videre omfang mulighed for at skabe et overblik over relationer og pengestrømme.

Ligeledes vil kriminalforsorgen kunne videregive oplysninger til politiet, herunder oplysninger om pengeoverførsler til og fra indsatte i kriminalforsorgens institutioner, der er registreret med tilknytning til en rocker- eller bandegruppering mv. Sådanne oplysninger vil bidrage til politiets monitoringsindsats ved at give et mere reelt billede af indtægts- og tilknytningsforhold.

Kriminalforsorgen vil endvidere kunne videregive oplysninger til politiet om, at en indsat har tilknytning til en rocker- eller bandegruppering mv., herunder hvis den pågældende under afsoningen får en sådan tilknytning. Kriminalforsorgen vil endvidere kunne videregive oplysninger til politiet om, at en indsat ikke (længere) ses at have en sådan tilknytning til en rocker- eller bandegruppering, som politiet i forbindelse med indsættelsen oplyste kriminalforsorgen om, at den indsatte havde.

Det kunne eksempelvis være oplysninger om, hvem den indsatte omgås i fængslet eller får besøg af, og om der indbetales penge til den pågældende af personer relateret til en given rocker- eller bandegruppering mv.

Derudover vil det f.eks. kunne være oplysninger fra de kommunale myndigheder om tilknytning til et kriminelt miljø mv., som er nødvendige for politiets udøvelse af sin virksomhed, herunder til brug for politiets monitoringsindsats.

Sådanne oplysninger vil de kommunale myndigheder i almindelighed kunne videregive til politiet.

Endvidere vil f.eks. en kommune, der som led i en konkret dialog med politiet bliver gjort bekendt med forhold, der synes at indikere – eller som efter politiets oplysninger indikerer – en konkret persons forbindelse til strafbar virksomhed, generelt være berettiget til at videregive de relevante personoplysninger til politiet med henblik på, at politiet vurderer sagen nærmere. I tilfælde, hvor det er oplysninger fra politiet, der fører til, at kommunen bliver opmærksom på sagen, vil det ved vurderingen af adgangen til at videregive de nye oplysninger til politiet kunne lægges til grund, at politiet – som offentlig myndighed underlagt de generelle krav om saglighed, lovmæssig forvaltning samt det strafferetlige objektivitetsprincip – alene vil efterspørge oplysninger om personer eller i sager, hvor dette er berettiget.

Desuden kan der i tilfælde, hvor offentlige myndigheder anmoder politiet om at undersøge et formodet strafbart forhold, f.eks. socialt bedrageri eller skatteunddragelse, i almindelighed i forbindelse hermed videregives alle fornødne oplysninger, herunder følsomme oplysninger, til brug for politiets efterforskning af, om der foreligger et strafbart forhold.

4.4. Videregivelse mellem andre myndigheder end politiet

Som det er anført ovenfor under pkt. 4.2, vil politiet være det naturlige omdrejningspunkt for udveksling af oplysninger i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet, herunder rocker- og bandekriminalitet.

Det vil dog i visse tilfælde også kunne være relevant at udveksle oplysninger mellem andre forvaltningsmyndigheder end politiet.

I tilfælde, hvor en myndighed, der er i besiddelse af oplysninger, i medfør af den sociale retssikkerhedslov, lov om Udbetaling Danmark eller serviceloven er pålagt en pligt til at videregive oplysninger til de sociale myndigheder, vil myndigheden være berettiget til at videregive oplysningerne, herunder følsomme oplysninger.

Myndigheder, der er indberetningspligtige efter skattekontrolloven, vil ligeledes i et vist omfang skulle videregive oplysninger.

I de tilfælde, hvor der ikke er særlige regler om oplysnings- eller underretningspligt i anden lovgivning, må spørgsmålet om videregivelse normalt afgøres efter de almindelige regler om videregivelse i persondatalovene.

Udveksling af oplysninger mellem andre myndigheder end politiet vil typisk vedrøre ikke-følsomme oplysninger, herunder oplysninger om økonomiske forhold, beskæftigelsesmæssige forhold og bopælsforhold. Videregivelse af sådanne oplysninger er reguleret af persondatalovens § 6 og retshåndhævelsesper-

sondatalovens § 9 om ikke-følsomme oplysninger og kan således bl.a. ske, hvis det er nødvendigt for en opgave, som henhører under offentlig myndighedsudøvelse.

Som eksempel vil oplysninger om en bestemt persons reelle privatforbrug, herunder oplysninger om udlandsrejser, indkøb af særligt værdifuldt indbo mv., kunne være relevante for skattemyndighedernes vurdering af, om der er grundlag for at træffe afgørelse om en skattemæssig forhøjelse af den pågældendes skattepligtige indkomst. Sådanne oplysninger vil også kunne være relevante for kommunen til brug for en nærmere vurdering af, om den pågældende person er berettiget til kontanthjælp mv. SKAT vil i almindelighed kunne videregive sådanne oplysninger til en kommune og omvendt.

Oplysninger om en bestemt persons udlandsrejser vil også kunne være relevante for a-kassernes vurdering af, om personen, hvis denne er dagpengemodtager, står til rådighed for arbejdsmarkedet, og sådanne oplysninger vil således i almindelighed kunne videregives til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Der vil på samme måde kunne videregives oplysninger om en bestemt persons reelle bopælsforhold.

Det kan endvidere være relevant og nødvendigt for myndighederne at behandle oplysninger om ”sort arbejde”. Sådanne oplysninger vil kunne være oplysninger om strafbare forhold omfattet af betingelserne i persondatalovens § 8. Oplysninger, der er nødvendige at behandle som led i den koordinerede myndighedsindsats over for organiseret og alvorlig kriminalitet, vil normalt kunne videregives til de myndigheder, de er nødvendige for.

Oplysninger om, at en bestemt person har udført sort arbejde, vil kunne være relevante og nødvendige for kommunernes og a-kassernes vurdering af, om den pågældende fortsat er berettiget til at modtage kontanthjælp eller dagpenge. Sådanne oplysninger vil også være relevante og nødvendige for de ydelser, der udbetales af Udbetaling Danmark, og som indtægtsreguleres, f.eks. boligstøtte. Sådanne oplysninger vil kunne videregives fra eksempelvis SKAT til kommunerne eller Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, idet de pågældende oplysninger vil være nødvendige at behandle som led i deres myndighedsudøvelse.

Kriminalforsorgen vil kunne videregive oplysninger til andre relevante myndigheder, f.eks. kommuner eller Udbetaling Danmark, om mulige strafbare forhold, herunder socialt bedrageri eller lignende.

Desuden kan videregivelse af oplysninger fra kriminalforsorgen til kommunerne f.eks. finde sted i forbindelse med en løsladelse, hvis udvekslingen er nødvendig af hensyn til kommunens sociale og kriminalpræventive indsats. Dette kan ske som led i samarbejdet mellem kriminalforsorgen, de sociale myndigheder og politiet som led i indsatsen over for dømte, der løslades fra institutioner under kriminalforsorgen, og dømte under 18 år, der løslades fra institutioner mv. uden for kriminalforsorgen, hvor de er anbragt i henhold til straffuldbyrdelseslovens § 78, stk. 2 (KSP-samarbejdet). Dette følger af retsplejelovens § 115, stk. 2, jf. stk. 1. Kriminalforsorgen kan således i KSP-regi udveksle personoplysninger, herunder om anholdelser, detentionsanbringelser, strafbare forhold, sociale og psykiske problemer samt alkohol- eller narkotikamisbrug, med kommunen med henblik på at finde målrettede og sammenhængende løsninger for den enkelte indsatte efter endt afsoning, så den pågældende ikke udvikler (eller fortsætter) en kriminell adfærd, og så den pågældende hjælpes på en ordentlig måde i forbindelse med udslusning fra fængsel mv.

Det kan f.eks. være oplysninger til kommunens gadeplansmedarbejdere om, at den dømte ved løsladelsen forventes at genoptage en rekruttering af andre til kriminelle handlinger.

I det omfang der ikke efter retsplejelovens § 115, stk. 2, kan videregives relevante oplysninger fra kriminalforsorgen til brug for kommunens sociale og kriminalpræventive indsats, kan det ske efter persondatalovens regler, hvis det er nødvendigt af hensyn til kommunens indsats. Dette gælder dog ikke nødvendigvis for følsomme oplysninger omfattet af persondatalovens § 7. Se nærmere om betingelserne for at videregive sådanne oplysninger under pkt. 2.2.2.2 ovenfor.

Justitsministeriet, den 29. juni 2017

SØREN PAPE POULSEN

/ Jakob Lundsager